4 9ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2133 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 27 ՄԱՅԻՍ – 9 ՅՈՒՆԻՍ 1908 27 ՄԱՅՐՍ 1324 10 ՋԻՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 1326

Journal Arménien
MANZOUMÉ I EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճաստէպ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزیته در
صاحب امتیازی ! (اوحانس فرید)
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի »	25 ֆր.	14 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցման համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԴԻՏՈՂԱԳԻՐ
ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՑ

1. Զ... և Ց...եանի մասին Դատաստ. Խորհրդոյ տեղեկագրին վրայ անցեալ տարի Փետր. ամսուն մէջ կրօն. Ժողովը երկու կողմն ալ ապաշխարութեան ենթարկած և կինը զրկած էր եկեղ. հաղորդակցութենէ, մինչեւ որ հաշտուի իր ամուսնոյն հետ, որովհետեւ այրը կը խնդրէր որ կինը բնակակցի իրեն հետ, բայց կինը կը մերժէր։

Այս տարի Փետր. 5ին կրօն. Ժողովը նոր վճիռ մը կուտար. կինը կ'արտօնէր վերամուսնանալու իսկ այրը կը զրկէր իր վերամուսնութենէն և եկեղեցական հաղորդակցութենէ. այս վճիռը կը տրուէր առանց վերաքննութեան։

Անշուշտ տարօրինակ կը գտնէք իրարու հակասական սոյն երկու վճիռները, բայց նմանօրինակ վճիռներ կը յանախեն ժամանակէ մը ի վեր եկեղ. կանոնաց և պաշտօնական գործողութեան պայմաններուն հակառակ։

2. Բացատրեմ։ Անցեալ տարւոյ մէջ Գ... Հ...եանի ամուսնական խնդիրը յանձնուած էր Ժողովոյ անդամներէն մէկուն ուսումնասիրութեան. ան պաշտօնական և վաւերական գրերէն եզրակացութեան մը յանգած էր, որով յայտնի կ'երեւէր բացարձակապէս էրկան մեղապարտութիւնը և կնոջ անմեղութիւնը։

Ժողովականները կատարեալ համոզում գոյացուցած էին և խղճի ուղղութեան և եկեղ. կանոնաց համաձայն կը նկատէին կինը արձակել վերամուսնութեան ու այրը զրկել ու ենթարկել ապաշխարութեան. բայց յանկարծ դիտել տուեցաւ թէ սոյն խնդրոյն համար Կրօն. Ժողովը իր վճիռը տուած է կանուխ ժամանակ, որով կինը կը զրկուէր վերամուսնութենէ և կ'ենթարկուէր ապաշխարութեան, իսկ այրը կ'արտօնուէր նոր ամուսնութիւն մը կնքելու. հետեւաբար վերջացած խնդիր մը սխալմամբ վերստին ներկայացուած էր իբր նոր խնդիր։

Ժողովականք զարմանօք լսեցին իրարու հակասական սոյն երկու տեղեկագիրները, միոյն մէջ մեղաւորը անմեղ միւսին մէջ անմեղը մեղաւոր, և յայտարարեցին թէ քանի որ տրուած վճիռը կատարուած քննութեան եզրակացութեան վրայ չէ հիմնուած և սխալ մը տեղի ունեցած է, նոր քննութեամբ հարկ էր սոյն սխալը ուղղել։

Այս երկրորդ խնդրոյն համար դիտել տուեցաւ թէ որոշումի սխալը կարելի է ուղղել թասիհը զարարի հետեւողութեամբ, իսկ վճիռին սխալը ո՛չ այս Ժողովը կրնայ ուղղել և ոչ Խառն Ժողովը, որովհետեւ զուտ կրօնական է, այլ միայն Սինօդն է ձեռնհաս մարմինը որ կրնայ բեկանել զայն և վերաքննութիւն յանձնարարել։

Բայց կինը բողոքեց Խառն Ժողովին, ուրկէ կրօնականին յանձնուեցաւ, ուր վերստին քննութեան առնել որոշուեցաւ և կոչնագիր ղրկուեցաւ երկու կողմին, մինչեւ քանի մը ամիս առաջ կը յայտարարուէր թէ Խառն Ժողովը ձեռնհաս մարմինը չէ զուտ կրօնական խնդրոյ վերաքննութեան համար, այլ Սինօդը։ Կը պնդուէր թէ Կրօն. Ժողովը իր տուած վճիռը ինք չկրնար բեկանել, մինչդեռ հիմա կարելի կ'ըլլայ և օրինական կը նկատուի։

Անցեալ տարւոյ մէջ էր նաև, յաբրամ վերադրեալ թիւ 1 Զ... և Ց...ի մասին Դատաստ. Խորհրդոյ 1906 Օգստ. 25 ամսաթիւ տեղեկագիրը կարդացուեցաւ Փետր. 6ի նստին մէջ, որմէ տեղեկացաւ Ժողովը թէ երկու կողմն ալ մեղապարտ յարաբերութիւն ունեցած են, կինը ամուսնական յարկէն փախչելով Հ... անուն մարդու մը հետ կը կենակցի 14 տարիներէ ի վեր, մինչ որ հաստատուած է արժանահաւատ վկաներով և Թաղ. Խորհրդոյ վկայութեամբ։ Իսկ այրը ապօրէն յարաբերութենէ ծնունդ մը ունեցած է, բայց որովհետեւ կ'ուզէր հաշտուիլ իր կնոջ հետ և վերականգնել իր կործանուած ամուսնական յարկը, բայց կինը կը մերժէր, Ժողովը երկու կողմն ալ ապաշխարութեան ենթարկեց և բաժանում վճռեց, մինչ ցհաստատիւն զրկելով կինը եկեղեցւոյ հաղորդակցութենէ, ինչպէս վերեւ յայտնեցինք։

Սոյն ամուսնական խնդրոյն մէջ օրինական քննութիւնը կատարուած, Դատաստ. Խորհրդոյ տեղեկագիրը կարդացուած և ըստ ամենայնի սոյն արդար վճիռը տրուած էր։

Ասոր մերձաւոր նմանութիւն ունեցող խնդիր մըն ալ Սինօդը ունեցած է իր տեղւոյն վրայ 1841ին և նմանօրինակ վճիռ մը արձակած։

«Նախեցի Մ... Գ... իր կնոջ Զաւանկիսի անպարիւշոյ կեանքին համար կը բողոքէ. Սինօդը նկատելով որ երկու կողմն ալ յանցաւոր են, այրը եօթը տարի ապաշխարութեան կ'ենթարկէ, առ դրան եկեղեցւոյ, իսկ կինը տասը տարի, արգիլելով նմա լինել ի կեանս իւր առն այլում, բայց միայն զղջացեալ բոլորով սրտիւ դարձցի առ այր իւր։

Ինչպէս կը տեսնէք, Կրօն. Ժողովը նախապէս չտա օրինաւոր վճիռ մը արձակած էր, գրեթէ համանման 1841ին Սինօդին արձակած վճռոյն, համաձայն կրօն. Ժողովոյ ամուսնական հրահանգին 13րդ յօդուածին, որ է «Երբ փոխադարձ մեղապարտ են, զրկել վերամուսնութենէ։»

Բայց Ժողովը յանկարծ իր օրինաւոր վճիռը կը մոռնայ, եւ տարի մը վերջ փոար. 5ի նստին մէջ սոյն դատաստանը պարտեալ կնոջ խնդիրը վերստին նկատողութեան կ'առնէ և Դատաստ. Խորհրդոյ տեղեկագիրը և առաջին վճիռը և ամբողջ պաշտօնական թղթերը կը յանձնէ իր անդամներէն միոյն ուսումնասիրութեան։

1907 յունիս 15 թուակիր ամուսնական հրահանգին յօդուածին համեմատ «ո՛ և է խնդրագիր որ մատնուած կողմէ կրօն. Ժողովոյ կ'ուղղուի։ Ժողովոյ ատեանը չկրնար ելել, այլ ըստ պատշաճին կը յղուի Դատաստ. Խորհրդոյ։»

8րդ յօդուածին համեմատ «պայմանաժամէն վերջ, երբ դատը նորոգուի պէտք է որ նոր տեղեկագիր մը կազմուի... Պատրիարքական փոխանորդին ...կողմէ։»

Սոյն յօդուածներուն բոլորովին հակառակ գործած է Ժողովը։

Ատենցմէ զատ քանիցս կրկնուած է որ ո և է ամուսնական խնդիր նկատողութեան չառնուի երբ Դատաստ. Խորհրդոյ տեղեկագիր չկայ։

Այս երկրորդ քննութեան մէջ կը պակսի այս։ Ձեռնհաս մարմինը սոյն խնդրոյնմէջ վերստին կը սխալէր տրուած վճիռի մը վրայ նոր վճիռ մը արձակելով. նոր քննութիւն չկատարուիր, երկու կողմն վերստին չեն կոչուիր, նոր տեղեկագիր մը մէջ չբերուիր ըստ հրահանգի և ըստ ընկալեալ պաշտօնական սովորութեան, այլ Դատաստ. Խորհրդոյ հին տեղեկագրին և Կրօն. Ժողովոյ վճռոյն վրայ նոր վճիռ մը կ'արձակուի, որով կ'արտօնուի կինը վերամուսնութեան, մեղապարտ յարաբերութենէ զերծ չըլլալն հաստատուելով հանդերձ, միմիայն անոր մոլորելուն տեղի չտրուելու համար, իսկ այրը կը զրկուի վերամուսնութենէ և եկեղ. հաղորդակցութենէ։

Ինչպէս գիտէք թիւ 2... Գ... Հ... խնդրոյն մէջ Ժողովը տեսնելով որ կանուխէն վճիռ մը արձակած է չկրցաւ զայն բեկանել և նոր վճիռ մը տալ, թէեւ նոր նախաքննութիւն մը կատարուած էր։ յիշեց յանկարծ առաջինը և դարձաւ ի նոյն։ Ինչո՞ւ ուրեմն Զ... և Ց...եանի խնդրոյն մէջ յիշելով հանդերձ իր առաջին վճիռը. առաջին քննութիւնը, անցաւ նախաքննութեան և նոր վճիռ մը արձակեց անհամաձայն կանոնաց եկեղեցւոյ, հակառակ իր կատարած քննութեան եզրակացութեան։

Այսպէս ուրեմն մեծանոյն տեղեկագիրը հինն կ'ըլլար տարի մը առաջ կնոջ դատապարտութեան և տարի մը վերջը անոր վերամուսնութեան։

Աւելորդ չէ ըսել թէ ինչպէս առաջին վճիռն յանձնարարուած էր Փոխանորդարանի է զեկուցումն առ որ անկ է, նոյնպէս սոյն երկրորդ վճիռը յանձնարարուած էր Փոխանորդարանի, որ հաղորդած է Թաղ. Խորհրդոյ և աւանդեցին։

Այժմ Կրօն. Ժողովը իր դիւանին մէջ ունի երկու վճիռ միեւնոյն խնդրոյն նկատմամբ, առաջինը օրինաւոր քննութեան արդիւնքը, երկրորդը կանոնազանցութեան արդիւնք։

Սոյն երկու վիրաւ չէղոքացնող վճիռներն փոխանորդարանն ալ ունի իր դիւանին մէջ, Թաղ. Խորհրդարանն ալ. հիմա երկուքէն ո՞րը պիտի գործադրուի, չի կրնար մտածուիլ այս ընթացքով թէ վարն ալ կինը դատապարտող վճիռ մը հանի Խորհրդարան, և այն ատեն երբ կինը ամուսնացած ըլլայ նոյն իսկ իր հոմանիին հետ։ ։։ այն ատե՞ն. այն ատեն կրօն. Ժողովոյ վճիռը բեկանած կ'ըլլայ մեղապարտ կին մը, հրապարականախատ կին մը, իր արտաքնալ վերամուսնութեամբն։

Հրապարականախատ ըսի և յիշեցի վերջերս Կրօն. Ժողովոյ բովէն անցած ամուսնական հրահանգն, որս 12, 13 յօդուածները կը որամադրեն յարաբեր հաստատական և հրապարականախատ մեղապարտը պատժել և եթէ փոխադարձ մեղապարտութիւն գործուած է վերամուսնութենէ զրկել։

Հայ եկեղեցին ունի իր նախնեաց կանոնները ամուսնական խնդրոյ մէջ. ընկալեալ սովորութիւնները, և ամէնէն վերջ 1907 տարւոյ ամուսնական հրահանգը. եթէ հին կանոնները մոռցուած են, գոնէ դեռ մէկ տարուան գոյութիւն չունեցող հրահանգն պէտք էր յիշել։

Ուստի քանի որ թիւ 1. Զ... և Ց...եանի խնդրոյն մէջ ո՛չ պաշտօնական գործողութեան իրաւասութեան սահմանը յարգուած է, ո՛չ եկեղ. կանոնաց և ընկալեալ սովորութեան համաձայն գործածուած է, ո՛չ օրինաւոր քննութիւն կատարուած և ոչ կնոջ անմեղութիւնը հաստատուած, կ'առաջարկեմ միայն առաջին վճիռն օրինաւոր և գործադրելի նկատել, զրկելով երկու կողմն ալ վերամուսնութենէ և ենթարկելով ապաշխարութեան մինչ ցհաստատիւն և զլանալով եկեղ. հաղորդակցութիւնը յամառող կնոջ։

Սոյն առաջարկութենէն վերջ կու գամ յայտնել նաև թէ Գ... Հ.եանի և Զ...Ց...եանի խնդիրները բաւական են կարծեմ ցոյց տալու համար թէ ամուսնական խնդիրներու մէջ երբեմն եկեղ. կանոնաց համաձայն չգործուիր. աւելորդ կը համարիմ յիշել կարգ մը ամուսնացածներ վճիռներ, որոնք թիւրիմացութեան և թերի կատարուած քննութեան զոհ տրուած էին. այս ամէնուն վերջ տալու համար բանաւոր կը նկատեմ ամուսնացածներ վճիռը վերապահել հայրապետական Աթոռին։

Ամենքիս ալ կրնանք հաստատել կարծեմ թէ այդ իրաւասութիւնը Կաթողիկոսական Աթոռին կը պակսի. դեռ անցեալ տարի էր երբ հանդուցեալ Կաթողիկոսը կը գրէր Սմիռն. Սրբազան Պատրիարք Հօր, նախագահին Կրօն. Ժողովոյ՝ թէ ամուսնական օրէնքը իր խիղճն է, իր կամքն է, իր դատողութիւնն է։

1860ին Կաթողիկոսը կը գրէ Սինոթին. «արդէն վճռեալ է գործն և Սինոթին չկարէ առնել ինչ. զի զի... յայսպիսի դէպս միայն Կաթողիկոսն Ամենայն Հայոց ունի զձայն վճռողական, և ոչ այլ ոք»։

1884ին Սինօդն ալ ամուսնալուծման խնդրոյն մէջ Կաթողիկոսին վճռին կ'ապաւէ երկու ամուսնալուծման խնդրոց մասին, որոնք օրինաւոր սահմանեալ քննութեան լրումն ստացած էին, որոնց համար կը պատասխանէ. «Գործք լուծման պակաց ըստ վեմմութեան առաքային ընկալեալ լինին միայն ի նկատութիւն ընդ Ատենապետութեամբ Ատուածաբեալ Հայրապետին. ուստի զանօրինութիւն խնդրոյս թողուլ ցընտրութիւն և ցհատաստատիւն նորոգ Կաթողիկոսի։»

1885ին Սինօդն միեւնոյն իմաստով կը գրէ Գ... Բ...եանի խնդրոյն առթիւ «Ամենայն կրօնական խնդիր, յորոց սակի և ամուսնական, վճռէ միայն Ս. Կաթողիկոսն։»

Ուստի Կրօն. Ժողովն երբ տեսնէ թէ ամուսնալուծման պարագայ մը կայ, միայն բաւականանայ 3 տարուան բաժանում սահմանելով և ի լրանալ պայմանաժամուն միայն ամուսնալուծման տեղեկագիր մատուցանէ Ամենայն Հայոց Հայրապետին։

Երեք տարւոյ բաժանումը իր օգտակարութիւնը պիտի ունենայ, որովհետեւ չատ անգամներ պատահած է որ թերի կատարուած տեղեկագրի մը վրայ ամուսնալուծում կատարուած է. վերամուսնութեան արտօնեալ այրը որ առողջ կը կարծուէր, մէկ տարիէն յիմարացած է. անմեղ կարծուած կողմը՝ վերամուսնութեան արտօնութիւն տրուէին վերջ մեղապարտ յարաբերութիւն ունեցած է, որոնց անունները անծանօթ չեն Կրօն. Ժողովոյ անդամից. կան ալ որ երկար ժամանակեայ բաժանումի միջոցին հաշտուած և կենակցած են. կան ալ որ ամուսնալուծման վճռէն վերջ ուզած են հաշտուիլ և այրիլ իրենց օրինաւոր կանանց հետ. որոնց պակը լուծուած էր, և որոնց մեղապարտութիւնը ամէն հնարքներով ու միջոցներով հաստատուած էր. ուստի երեք տարւոյ բաժանումը միջոց մը պիտի ըլլայ երկու ուծացած սրտերը միացնելու. անակնկալ պարագաներուն նպաստաւոր սահմանին մէջ։

Իսկ երեք տարիէն վերջը երբ անհնար գտնուայ հաշտութիւնը, այն ատեն միայն ամուսնալուծման տեղեկագիր մատուցուի Ամենայն Հայոց Հայրապետին, որ տեղի ունենայ հետեւեալ պայմաններուն մէջ։

1. Երբ խոստովանուած, անհերքելի փաստերով ապացուցուած, անզղջ և անուղղայ չնութիւն մը օրինաւոր քննութեամբ պաշտօնական ատեանի առջեւ հաստատուած ըլլայ և չնութեան մղող պատճառներ տրուած չըլլան խնդրարկուին կողմանէ։

2. Երբ այրը կամ կինը անհետացած է և ողջ կամ մեռած ըլլալը չգիտցուիր պաշտօնական յայտարարութենէն մինչև 7 տարի։

3. Երբ մէկը ցմահ քանտարկութեան դատապարտուած է և մինչեւ 7 տարի չնորհ մը չէ վայելած։

4. Երբ իր եկեղեցիէն բաժնուած և մինչեւ 7 տարի նոր ամուսնութիւն մը կնքած է առանց հիմնական և էական պատճառի։

5. Երբ երկուսանք համաձայնութեամբ ամուսնալուծման պարագայ մը ստեղծուած չըլլալը հաստատուած է։

6. Երբ ամուսնութիւնը բնական, բացարձակ և անդարմանելի անկարողութեան պատճառաւ անհնար կը դառնայ։

7. Երբ յառաջ քան զամուսնութիւն մտային քոզարկեալ հիւանդութիւն մը կ'ապացուցուի։

8. Երբ յառաջ քան զամուսնութիւնն կատարուած կուսապղծութիւն մը, որ գաղտ է ամուսնէն, կը հաստատուի։

9. Երբ ամուսնութիւնը տղայ հասակի մէջ կատարուած է։

10. Երբ ամուսնութիւնը բռնի կատարուած և երկու կողմն ալ բաժանեալ ապրած են ազատ ոՀէ ապրելութենէ։

Իսկ երբ յանցապարտութիւն տեղի ունեցած է և կամ արդար կարծուած կողմը յանցապարտ կողմուն գայթակղելուն կամ ակարանալուն առիթ տուած, բաժանեալ կ'ապրին մինչ ցհաստատիւն և ամուսնալուծման տեղեկագիր չմատուցուիր անոնց համար։

Ամուսնալուծման պարագաները և ընտանեկան դժբաղդութիւնները պակասեցնելու նպատակաւ կարեւոր է նկատողութեան առնել նաև այն ամէն առաջարկները որ կը ներկայացուին պաշտօնական կամ անպաշտօն կերպով։

Այս նպատակաւ կ'առաջարկեմ նաև որ հրամանի գործադրութիւնը կատարուէ առաջ թէ՛ աղջկան և թէ մանչուն առողջական վիճակը պարզող բժշկական տեղեկագիրը պահանջուի և արձանագրուի ամուսնական տոմարին մէջ «տեղեկագրով» բառը, և տեղեկագիրները պահուին խնամով, ինչպէս կը պահանջուի ամուսնութեան վկայագիրը, ծանուցագիրը և Թէզքէրեի Օսմանէնին։

Այս եղանակաւ յառաջ քան զամուսնութիւնն հիմնադրութեան պարագայի ամուսնալուծման խնդիրը պիտի վերնայ Կրօն. Ժողովոյ դիւանէն, և ընտանեկան կեանքին մէջ այդ պատճառաւ առաջ եկած դժբաղդութիւնը պիտի պակսի։

Սոյն դիտողութիւններս Կրօն. Ժողովոյ նկատողութեան յանձնելով վստահեմ թէ պիտի հաճի կարեւորութիւն ընծայել անոնց և զարժանն տնօրինել։

ՃՇՄԱՐՏԱՍԷՐ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(31)(

Մ. ԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒՆ ԽԱՂԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՎԱՐՆՈՅ ՄԱՐԴԻԿ

Ե.

Կոմս Հանրի որ Բրմօրի Սէրիկէէն վերադարձն ու գիշեր ատեն՝ առանց անոր ինքնութիւնը ճանչնալու մօրը կարուէին ու իր պաշտելին Օր. Ժանն Լէպրէնը աւազակներուն ձեռքէն ազատած ատեն սաստկապէս վիրաւորուիլը եւայլն գրած էինք մանրամասնօրէն։ Երիտասարդ ազնուականը Անտրէ Տրլօսի ընկերակցութեամբ նոյն գիշեր իսկ իրենց ապարանքը փոխադրուած՝ պառկած էր մահճակալին վրայ ու չարունակ կը զառանցէր բուռն տենդի մը ազդեցութենէն։ Անտրէ առանց Հանրիի ծնողքը արթնցնելով անոնց յուզում պատճառելու, լուռ ու մունջ պառկեցնելէ ետք երիտասարդը իսկոյն կանչով տուած էր վիրաբոյժն ու բժիշկը։ Բրմօրի մարքիզը ապարանքը չէր, արդէն ամէն անգամ որ դրամ ունենար գրպանը, անպատճառ դուրսը կը գիշերէր։ Կոմս Հանրիի Միսօնիսի հետ նշանուելէն ամսիկ ետք պանքէր Պրէսսէօ բացած էր քսակին բերանը և մարքիզին ընտանեկան պատիւը աղաւաղելու ընդունակ ունեցող արամախաղի ու ձիարշաւի ամբողջ պարագները վճարելէ զատ, մեծակակումար մըն ալ տուած էր անոր իբր գրպանի ծախս. մարքիզին միւս մեծ պարտքերուն վճարումն ու գրաւուած կալուածներուն վերադարձը ետքը պիտի կատարուէր։ Այս պատճառով խիստ զուարթ էր Բրմօրի մարքիզը և դարձեալ շուայտութեան տուած ինքզինքը, երբ զաւակը անդին անկողնին մէջ մահուան դէմ կը մաքառէր։ Անտրէ Տրլօս վախնալ սկսած էր Հանրիի վերքէն. իր չարը կոմսին կեանքին կախում ունէր, կարելի է վանգաւոր էր ոճրագործին տուած հարուածը, և սակայն չէր համարձակեր մարքիզուհիին յայտնելու այս դժբախտութիւնը։ Մայրերուն քունը թեթեւ կ'ըլլայ սովորաբար. հոգեկան զօրութիւն մը կ'արթնցնէ զանոնք երբ վտանգ մը սպառնայ իրենց զաւակներուն. թշուառ մարքիզուհին տան մէջ տեղի ունեցած խրախճանումը լսելով՝ վազած դուրս եկած էր ենչաստեղակէն ու զգայուն չեչտով մը Անտրէ Տրլօսը հարցաքննած էր։

Ստորին արարածը չէր զգացած մարքիզուհիին սենեակէն ներս մտնելը, ուստի երբ անոր ձայնը մէկէն ի մէկ ականջին հասաւ, առուտրատիպ սկըսաւ դողալ։ Մարքիզուհին հրամայողական չեչտով մը չարունակելով հարցաքննութիւնը,

—Կ'աղաչեմ, պարոն Տրլօս, ըսաւ, ամէն բան բացայայտ խօսեցէք, գիտէք որ Հանրիի մայրն եմ ես, կ'ուզեմ ամէն բանի ճշմարտութիւնը հասկընալ, բան մը ծածկէք ինձմէ։

Անտրէ Տրլօս կակղելով սկսաւ պատմել թէ կոմսը ի՛նչպէս քմահաճոյքը ունեցաւ այս գիշեր Բարիզի ամէնէն վարնոց մէկ թաղին մէջ զբօսնելու, ի՛նչպէս զինքը բռնի տարեց իրեն ընկերանալու և թէ պարահանդէսէն ելլելէ ետք կոմսը ի՛նչպէս տեսաւ մէկ քանի սրիկաներու կին մը յարձակելն ու զայն ազատել փորձած պահուն դատարկապորանոցներուն կողմէ վիրաւորուիլը։ Տրլօս ասոնց ամէնքը նոյնութեամբ պատմելէ ետքը,

—Երբ կոմսին վիրաւորուիլը տեսայ, ըսաւ, իսկոյն վեցհարուածեանս օդին մէջ պարպելով դատարկապորանները փախցուցի և ատիկանները վտանգին վայրը հրաւիրեցի։

—Այս դէպքը ո՞ւր տեղի ունեցաւ, հարցուց մարքիզուհին։

– Շաթօ ա'Օլի կայարանին եռին, Անթրրբօ փողոցը, պատասխանեց Անտրէ...։

—Ուրեմն Թամբլը փողոցը ըսել է։

—Այո՛, տիկին Մարքիզուհի։

—Տղուս հոն երթալու փափաքը խիստ տարօրինակ է. այո՛, ասիկա ո՛չ միայն տարօրինակ, այլ և յատկանշական է. պիտի ստուգեմ իրողութիւնը ու ամբողջ մանրամասնութիւններուն վերահասու պիտի ըլլամ։

Անտրէ չանթահարեցաւ, մարքիզուհիին խօսքերը նշանակալից ու սպառնական էին միանգամայն, անիկայ հասկըցած էր զաւակին ի՞նչ պատճառով Թամբլ փողոցը երթալը. Ժանն Լէպրէնն հոն կը ընակէր. կարելի է ինք ալ հոն պիտի երթար Ժանին փնտռելու. հապա եթէ դտնէր, եթէ տեսակցէին, եթէ Ժանն ըսէր թէ Տրլօս զինքը ազատեց աւազակներուն ձեռքէն. խնդիրը ի՞նչ երեւոյթ պիտի ստանար այն ատեն. վատ երիտասարդը ասոնց ամէնուն անդրադառնալով.

—Հապա եթէ քսանրիսնդ հազար ոսկիի հարստութեան տիրանալու պատեհ զայն ձեռքէս փախցնե՛մ, ըսաւ ինքնիրենը. ո՛չ, ո՛չ, կը մոռնամ, կը մոռցնեմ, այս դրամը չեմ կրնար կորսնցնել։

Բժիշկն ու վիրաբոյժը եկած էին. մարքիզուհին զաւակին մնարը առաջնորդեց զանոնք, այն ատենանի արիւնոտութիւն կը ցուցնէր աղնուական կինը որ բոլոր ներկաները հիասքանչ մնացին, ամէնէն վարժ հիւանդապահուհին անգամ մարքիզուհիին չափ կորով պիտի չկրնար ունենալ. մայրական սէրը կը սրտապնդէր զայն, նոյն իսկ չէր լար անդամ, որպէս զի բժիշկները չտիպէ իրմով զբաղելու։ Վիրաբոյժը լաւ մը զննելէ ետք.

—Իրաւ վէրքը ծանր է, բայց ո՛չ վտանգաւոր, ըսաւ. կը յուսամ փրկել կեանքը։ Տան բժիշկն ալ միեւնոյն յայտարարութիւնը ըրաւ։

—Վէրքը դեռ չատ թարմ է, կոմսին տենդը չկրնար անոր արդիւնքը նկատուիլ. կ'երեւայ որ առաջուց հիւանդ է եղեր. տեսէ՛ք, ի՞նչպէս կը դողայ ամբողջ մարմնովը, արդեօք նախապէս հիւանդ էր։

—Ո՛չ, չեմ կարծեր, պատասխանեց մարքիզուհին. գիտէք որ զաւակս դեռ նոր վերադարձաւ Սէրիկէէն, կարելի է այն տեղէն ստացած տենդը դեռ չէ բուժուած. վերադարձի յուզումներն ալ կրնան ցնցած ըլլալ չիլերը։

—Այո՛, անպատճառ առանկ ըլլալու է, ըսաւ բժիշկը և Անտրէի դառնալով՝

—Արդեօք չափէ աւելի խմեցիք, հարցուց։

—Ո՛չ, կոմսը ճաշէն իսկ այս գիշեր. չատէկ ջուր խմեց։

—Ուրեմն պէտք է գիշերը հոս անցընեմ, տենդը խիստ բուռն է, ջերմաչափը չարունակ կը բարձրանայ։

Վիրահատը վէրքը լուալէ և զայն պատատուէլէ ետք մութիարական քանի մը բառ արտասանելով մեկնեցաւ. տան բժիշկը տակաւն հոն կը մնար. մարքիզուհին ալէկ մը հանգցած էր վէրքին վտանգաւոր ըլլալը, ուստի զաւկին քով առանձին մնալու դիտումով,

—Դուք ալ գայէք հանգիստ ըրէք, պարո՛ն Տրլօս, ըսաւ. Անտրէի, եթէ հարկ ըլլայ ես կանչել կուտամ ձեզ։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՐՈՒԶՎԷԼԹ ԵՒ ԹՐԸՍԹԻ ՋՈՂԵՐԸ

Փայլուն եռանդը, որով Թէոտոր Ռուզվէլթ հակաթրըսթ պայքարը կը վարէ, մղեց զինքը վերջին երեք ամիսներուն երեք պատգամագիր ուղղելու Խորհրդարանին, որոնք առաւել կամ նուազ սատկութեամբ յարձակեցան ճարտարարուեստական մեծ ընկերակցութիւններուն վրայ։ Այս պատգամագիրներէն առաջինը Յնվ. 31 թուականը կը կրէ, երկրորդը Մարտ 25, վերջինը Ապրիլ 27։ Զարմանալի չէ որ սիրողջ Ամերիկայի ժողովրդական խաւերուն մէջ անսովոր զարմանք յառաջ բերած է այս պատգամագիրներուն խմբագրութեան չեղը։ Որովհետեւ ո՛չ այնքան մասնաւոր օրինագիծերու քննութեան կամ հաստատեալ օրինաց դէմ Թրըսթերուն ընթացքին վրայ է խնդիրը, այլ դատապարտելու եւ խիստ ամբաստանութիւն մը է ամբողջ դրութեան եւ անոր այսօրուան սնանկական ազդեցութիւններուն դէմ։ Եւ այս ամբաստանութիւնը իր գագաթնակէտին հասաւ, երբ Ռուզվէլթ վերջին պատգամագրին մէջ չբաւականացաւ միայն դրութեան դէմ յարձակումով, այլ այդ դրութեան ներկայացուցիչներն ալ իր յարձակումներուն նպատակէտ ծառայեցուց։ Առիկա կապ ունի տարօրինակ պարագայի մը հետ։ Երկար առնէ ի վեր Ռուզվէլթ նախագահ դիտէ որ Միացեալ Նահանգաց մէջ ժողովրդային տնտեսութեան ամէն խաւերը ընկերվարական գաղափարներով կը տոգորուին, և ասոնք սնունդ կ'առնեն Թրըսթերուն դէմ եղած գժգոհութենէն։ Մեծ դրամատիրութիւնը իր ահռելի ամուսով և ամենակոլ մենաշնորհներով ժգոհութիւնը ծայր աստիճանի հասցուցած է հաստատեալ կարգին դէմ։ Ամերիկեան գործաւորը օր մը փոքրիկ դրամատէր մը ըլլալու զգացումն մղուած, կը քաջալերէր դրամատիրական ծայրայեղութեանց դէմ գործելէ, բայց յորմէ յետէ Թրըսթի ջոջերը հարստանալու ամէն աղբիւրներ հետզհետէ չահաւաժին և՝ մենավաճառ ըլլին իրենց, ճարտարարուեստական մեծ ու հոժկոմ ձեռնարկութեանց դէմ տրտունջն ու գոյանքը սկսան ծայր բարձրացնել։ Գոնէ ա՛յս է գլխաւոր առարկութիւնը Ամերիկայի մէջ ընկերվարական շարժումի գլուխը գտնուողներուն։ Ահա Ռուզվէլթի ամէն քանէ առաջ կ'ուզէ բողոքել այս առարկութեան դէմ, որ դրամատիրական զարգացումը կը նոյնացնէ ընդհանրապէս հսկայ Թրըսթերուն և իրենց ջոջերուն զարգացումին հետ։ Իր պատգամագրին մէջ կ'ուզէ սահման մը դնել Թրըսթի աճումը պատրուակ բռնելով ընկերվարական շարժում ընողներուն և իրեն իսկ մէջ, որ այս անխորհուրդ աճումը ըստ ինքեան առողջ գործարանաւորութեան մը մէկ ծանր հիւանդութիւնը միայն կը նկատէ։ Պատգամագրին վերջերը հետեւեալը ըսուած է. «Պատուաւոր կերպով ձեռք բերուած հարստութեան դէմ ատելութիւն ունեցողը, որ նախանձու աչքով կը դիտէ իր այն ընկերակիցները, որոնք ժրաջանութեամբ, կորովով և գործունէութեամբ հարստացած են, այդպիսին վատնդ մըն է համայնքին դէմ։ Բայց բոլորովին տարբեր է խնդիրը բաղամիլիոնատէրին չուրջ, որ հակառակ իր հսկայ հարստութեան նուազ նախանձելի, և նուազ պատուաւոր է իր քաղաքակիցներուն մէջ, մարդ մը որուն համար իրաւամբ կ'ըսուի թէ արտաքուստ խիստ և անգութ է, այլ գլուխը հինցած փասած է, որուն զաւակները մարս կ'ըլլան և աղջիկներն ալ օտար իշխանէի, որուն անուանական հաճոյքները անճաշակ և անեղեռեթ չդայլութիւն են, և որուն բուն կեանքը և բուն լարօրութիւնը իր ծանրադոյն գագաթը կը գտնէ աղտոտ ու տարին մի՛ջոցներով հարստութիւն դիզելուն և գործածելուն մէջ։»

Այս բառերով որոշ անձնաւորութիւններ չեն նշանակուիր յանուանէ։ Տիպարի մը հաստատում բացատրութիւն են միայն։ Այս տիպարը խորհրդանշելով, Ռուզվէլթի պատգամագիրը առակ նշանակի կ'ընէ դայն ամրողջ Ամերիկեան Միութեան մէջ։ Մինչեւ հիմա Միացեալ Նահանգաց մէջ սովորութիւն եղած է երկրին արտասովոր կերպով փայլուն զարգացումը բաղմաթիւ տեսակէտներով դիտելու։ Տնտեսական սահմանին մեծութիւնը, ինչ ինչ ճարտարարուեստներու ստուգիւորը, գրչեթէ առասպելական զարգացումը, երկաթուղիներու ցանցին ծաւալումը, հանքերուն արտասովոր աճումը, ասոնք քանակական իրողութիւններ էին, որոնց համեմատ կ'արժեցնէին երկրին յառաջդիմութիւնը։ Ամերիկայի մէջ ամէնէն աւելի զարմանալին մանագիտութիւնն էր ամէն սահմանները վրայ, մանագիտական էր յառաջդիմութիւնը։ Նոյն իսկ Եւրոպացին որ այդ չտես Նանքինէրէն կը խորչէր, Ամերիկա այցելելով կը հիանար տեսնուած յառաջդիմութեան վրայ։ Մանագիտական ասպարէզին մէջ սնանման հնարաւորութիւնները կախարդական պարտէզ մը կը նկատէին Եւրոպացիին աչքին։ Այս դատաստաններուն հանդէպ Ռուզվէլթ նախագահին պատգամագրին վերոյիշեալ տողերը բոլորովին տարբեր տեսակէտ մը կը պարզեն։ Կը դատապարտեն չտեսը, որուն արագ արագ վաստակած հարստութիւնը հակասակէտ կը կազմէ քաղաքակրթական տեսակէտով աղքատութեան մը, և որ իր հարստութեան կիրարկութեան մէջ նո՛ւնքան անուպայ կ'երեւայ որքան անխղճ է անոր առացումին մէջ, ինչպէս կ'ակնարկէ Ռուզվէլթ։

Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ

ԱՆԳԼԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ ԼՈՆՏՈՆԷՆ.—Թագաւորն ու թագուհին Ուրբաթ իրիկուն Վիքթորիա իշխանուհին ընկերակցութեամբ մեկնեցան Զէյրենկ-Բրօս կայարանէն Բօրթ Վիքթորիա, ուր նստան Վիքթորիա ենց Ալպերթ զբօսանաւը, որ շաբաթ առաւօտ կանուխ խարիսխ վերցուց ճամբորդելու համար դէպի Պալթիկ։ Հրամաններ արձակուած էին որ թագաւորին և թագուհիին պաշտօնական ընդունելութիւն չըլլայ, և թնդանօթի ողջոյններ չարձակուին։ Նոցին Վեհափառութեանց հետեւորդներն են Լորտ Համիլթըն, Սըր Արքիպալտ Էսմոնսթոն, գնդապետ Բենսնպի, կոմսուհի Անթրիմ և քաղաքական ու զինուորական արքայական դիւանի պաշտօնեաներ, որոնցմէ գլխաւորն էր արտաքին գործոց պաշտօնարանին մնայուն քարտուղարը։ Անսովոր կերպով ընդարձակ պատրաստութիւններ տեսնուած էին այս արքայական այցելութեան առիթիւ։ Երբ Վիքթորիա ենց Ալպերթ զբօսանաւը Բօրթ Վիքթորիայէն ճամբայ ելաւ, Նաթալ և Թոյրէյն զրահապատ յածանաւերը շարժեցան իսկոյն ուղեկցելու մինչեւ Հիւսիսային Ծով։ Ասոնց եռաւէն կուգային Զերուել, Տի, Սիւր, և Ուէյր թորպիլայաձները։ Պրինսպիթէլի առջեւ թագաւորն ու թագուհին իրենց աղջկան հետ անցան Նորաչէն Ալեքսանտրա խոշոր զբօսանաւը, Հիւսիսայէն ծովէն Բիւլի ջրանցը մտնելու համար։ Առաջին անգամն է որ այս նոր և շատ գեղեցիկ զբօսանաւը գործածուեցաւ արքայական ամոլին կողմէ։ Ալեքսանտրա Նոցին Վեհափառութիւնները տարաւ Բէվլ, բայց երկու ուղեկից զրահապատ յածանաւերը իրենց խոշորութեան պատճառաւ չկրցան Ջրանցը գործածել։ Քանի որ գերման ամէնէն մեծ զրահաւորները 13,000 թոնս միայն տարողութիւն ունին, 398½ ոտք երկայն են, 24½ ոտք խորութիւն ունին, մինչ երկու անգլիական յածանաւերը, Նաթալ և Թոյրէյն, 13,500 թոնս տարողութիւն ունին 480 ոտք երկայն են և 27 ոտք Ջրերին մէջ խորութիւն ունին։ Մինչեւ որ Ջրանցը լայնցուի — ինչպէս այս ծրագիրը կայ Գերմանիոյ մէջ — այսքան ընդարձակ և հզօր մարտանաւերու անյարմար է։

Հետեւաբար Ն. Վեհափառութիւնն ուղեկից այդ մարտանաւերը Պրինսպիթէլ մնացին, բայց երբ երկու զբօսանաւերը Պալթիկ մտան Քիլի առջեւ, անմիջապէս դիմաւորեցին երկու նոր զրահապատ յածանաւեր, Աճիլ և Միճօրր, առաջինը Նաթալի քոյր մարտանաւ մը, և երկրորդը աւելի խոշոր, 14,600 թոնս տարողութեամբ։ Այս երկու զրահաւորներուն, որոնք իրենց խոշորութեան համեմատ զինուած են, ընկերացան Նիր, Նէս, Էրիհ և Սվալ չորս խոշոր թորպիլայաձները, 540էն 600 թոնս տարողութեամբ։ Այս պատկառելի ուղեկցութեամբ Նոցին Վեհափառութիւնք շարունակեցին իրենց ճամբորդութիւնը Պալթիկի մէջ։ Այսօր, Գշ. անգլիական նաւախումբը Բէվլի բացերը կը հանդիպի Սբաճցարս և Բեւեռայինց Սբար ռուսական զբօսանաւերուն։ տեսարանը գիշերը մանաւանդ չատ փայլուն պիտի ըլլայ, որովհետեւ բոլոր բրիտանական մարտանաւերը պիտի լուսազարդուին, նոյնը պիտի ընեն ռուսական մարտանաւերը։

Մինչեւ յառաջիկայ կիրակի առաւօտ թագաւորն ու թագուհին պիտի վերադառնան Բօրթ Վիքթորիա, ցարդ եղած կարգադրութեանց նայելով։

Էտուարտ Է. Լոնտոնէն մեկնելէ առաջ նախագահեց Պետական Խորհրդին, և յետոյ հեռաձայնով արքայական պալատ կանչուեցաւ վարչապետ Մր. Ասքուիթ, որուն հետ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Վեհափառութիւն, և անմիջապէս վերջ կառքերով իջաւ Զէյրենկ Բրօս կայարանը։ Մուտն բաղմութիւն մը ներկայ էր կայարանը, և խանդավառ ցոյցեր կ'ընէր ի պատիւ թագաւորին, որ հոն ալ ապամանն արտահին մէջ տեսակցեցաւ մանաւանդ պէս Վարչապետին և արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ հետ։ Ն. Վեհափառութիւնը շատ զուարթ էր, և իր զուարթութիւնը կը հաղորդէր նաև իր նախարարներուն, որոնք յայտնապէս խիստ գոհ տպաւորութենէն տակ էին այս այցելութեան համար, որ նը պատակ ունի ամրապնդել երկու տէրութեանց քաղաքական յարաբերութիւնները, որոնք տեսակ մը պայմանագրութեան յանգած են արդէն ասկէց առաջ Ծ։ Արեւելքի և Կեդրոնական Ասիոյ իրենց փոխադարձ շահերուն համար։

** Անգլիոյ Երէսի. Ժողովին մէջ գործաւորական երեսփոխան Մր. Օ'Կրէյտի առաջարկեց արտաքին գործոց պաշտօնարանին եւմոսդոյցէն 100 անգլ. ոսկի զեղչ մը ընել՝ իբրեւ գժգոհութիւն մը Անգլիոյ և Ռուսիոյ յարաբերութեանց մէջ բացասիկ մտերմութիւն մը առաջ բերելու ջանքերուն դէմ։ Երեսփոխանը յայտարարեց թէ այս այցելութիւնը սա՛ արդիւնքը միայն պիտի ունենայ որ Ռուսիա Լմտանի մէջ պիտի վերահաստատէ իր սեղանաւորական վարկը։ Քանի որ թագաւորը իրեն հետ կը տանի Ֆրէնչ զօրավարը և Ֆիչրը ծովակալը, ըսել է թէ Նաւատորմի և Բանակի վերաբերեալ խնդիրներու շուրջ ալ խօսքեր պիտի դառնան, բայց, յարեց երեսփոխանը, Անգլիոյ համար նպաստաւոր չէ մտերմական բարեկամութիւն մը հաստատուիլ Ռուսիոյ հետ։

Արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ պատասխանեց թէ երկու Տէրութեանց մտերմական յարաբերութիւնները անխուսափելի են աշխարհի խաղաղութեան համար, և հակառակը ըսուածները ճշմարտութեան համապատասխան չեն։ Ն. Վեհափառութիւն Մեծին Բրիտանիոյ և աշխարհի խաղաղութեան շահերուն համար ձեռնարկած է այս այցելութեան, և կառավարութիւնը ամբողջովին կը ստանձնէ պատասխանատուութիւնը։ Արտասահմանի մէջ թագաւորին ըրած բոլոր այցելութիւնները բարերար ազդեցութիւն առաջ բերին, և օգտակար եղան խաղաղութեան։ Արտաքին գործոց պաշտօնարանին մնայուն խորհրդական Սըր Զարլզ Հարտինճ թագաւորին հետ կ'երթայ, հետեւաբար արտաքին գործոց նախարարը պատասխանատու է այս այցելութեան քաղաքական արդիւնքներուն, քանի որ Սըր Զարլզ Հարտինճ իսկի պատասխանատու է, ինչպէս նաև արտասահմանի դեսպանները, իրենց դիւանագիտական յարաբերութեանց մէջ, ինչպէս ես ալ միւս նախարարներուն հետ պատասխանատու եմ Երեսփ. Ժողովին։ Կը հարցուի թէ այս այցելութիւնը ի՞նչ մտադրութիւն ունի։ Երկու Տէրութեանց միջեւ զինակցութիւն պիտի կնքուի՞, երկու Վեհապետներուն մէջեւ պայմանագրութիւն մը պիտի կնքուի՞, կը հարցուի ամէն կողմէ։ Թէ՛ արտաքին և թէ ներքին քաղաքականութեան տեսակէտով փափաքելի է որ այս տեսակ տպաւորութիւն մը մէջտեղէն վերնայ։ Երբեք բանակցութիւններ չկան այս միջոցիս, ոչ է նոր պայմանագրութիւն կամ կարգադրութիւն կնքելու ռուս կառավարութեան հետ, և այս այցելութեան միջոցին ալ բանակցութիւններ պիտի չըլլան։ Բայց կատարելապէս ճշմարիտ է թէ այս այցելութիւնը քաղաքական տրդիւնք մը պիտի ունենայ, այսինքն կը փափաքինք որ երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութեանց համար բարերար արդիւնք մը ունենայ։ Այցելութիւնը երկար ատենէ ի վեր յետաձգուած էր։ Բայց քանի մը տարի առաջ այսպիսի այցելութիւն մը չէր կրնար տեղի ունենալ, թէ՛ ճարտարական պատճառներէն և թէ Ռուսիոյ անտեսական կացութեան պատճառաւ։ Երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութեանց վիճակն ալ չէր ներեր այսպիսի այցելութիւն մը և դժուարաւ կրնար իրականութիւն գտնել, քանի որ Ծ. Արեւելքի և Կեդրոնական Ասիոյ մասին երկուքին միջեւ առկախ խնդիրները չէին կարգադրուած տակաւին։ Բայց հիմակ որ կարգադրուած են, երկու Տէրութեանց յարաբերութիւնները բարեհամական դարձած են հիմա, և վստահ ենք թէ այսպէս պիտի չարունակեն։ Անգլիոյ մէջ գժգոհներ կան անգլո-ռուսական Ծ. Արեւելեան պայմանագրութեան դէմ, և բողոքողներուն բանեցուցած լեզուն ալ քաղաքավարական չէ, իսկ դիւանագիտական՝ երբէ՛ք։ Այս առթիւ կը յայտարարին թէ հանգուցեալ Վարչապետ Պէնըրմէն պիտի չհաւաներ Ռուսիոյ հետ այս տիրալիր հաղորդակցութեան։ Բայց մեծ սխալ մըն է ասիկա։ հանգուցեալ Վարչապետը ոգի ի բռին այժ տուաւ անգլո-ռուսական Համաձայնութեան։ Այս տեսակ անհամակիր յայտարարութիւնները կրնան աղետաբեր ըլլալ երկու երկիրներուն։ Ռուսիոյ հետ չկարգադրէինք Ծ. Արեւելքի մէջ մեր առկախ խնդիրները։ Եթէ չկարգադրէինք, Հնդկական սահմանագիծին վրայ վերջերս պատահած դէպքերը կրնային պատերազմելու չափ դրգռել երկու երկիրները։ Երկու ներհակ քաղաքականութեանց միջեւ, ես համաձայնելու քաղաքականութեան հետ եմ, և մինչ անոր հետ եղած եմ։ Ընդունեցինք քաղաքականութիւն մը ո՛չ միայն խաղաղութիւնը տպահովելու, այլ նաեւ պատերազմի վտանգէն խուսափելու։ Կը պնդեմ այս քաղաքականութեան վրայ, և եթէ երեսփ. ժողովը մերժէ զայն կամ անհնարին դարձնէ, ես ալ կ'իյնամ ա՛յդ քաղաքականութեան հետ։

Ա՛յս է խաղաղութեան քաղաքականութիւնը։ Միւս քաղաքականութիւնը խաղաղութեան չառաջնորդեր այլ պատերազմի։ Տարակոյս չունիմ որ ընդդիմադիր կուսակցութիւնն ալ համամիտ չէ այդ կռիւի քաղաքականութեան։ Արդէն իրագիտական դաւեր բաւական ունինք թէ հետեւութիւնները ինչ կրնան ըլլալ եթէ գործերը դիւանագիտութեան հակակշռէն դուրս ելնէ։ դիւանագիտութեան գործն է իրերուն այդ կէտին հասնիլը արգիլել։ Մր. Օ'Կրէյտի կ'ըսէ թէ ռուս կառավարութիւնը կը պնդէ որ իրեն հետ բարեկամանալ։ Խնդիրը այդպէս չէ։ Մեկ պնդումը պարագաներուն պնդումն է։ Պարագաները ասոնք են։ Թագաւորը գահակալելէն ի վեր՝ պաշտօնական այցելութիւններ տուաւ գերման կայսր Բիլ, Բարիզ, Սպանիոյ թագաւորին, Իտալիոյ, Բոր թուկալի թագաւորներուն և վերջերս ալ Ռուսիոյ շատ մօտիկ գտնուող Դանիոյ, Նորվէկիոյ և Շուէտի։ Իսկ չէ գացած Ռուսիա—մէ՛ երկիր մը, և կայսրն ալ մօտաւոր ազգական մըն է զոր թագաւորը տեսած չէ եօթը տարիէ ի վեր։ Զարը իր գահակալութենէն ետք այցելութիւն մը տուաւ Վիքթորիա թագուհիին Պալմորալի մէջ և այդ այցելութիւնը տակաւին փոխադարձուած չէր։ Ժամանակը եկաւ որ երբ երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութիւնները բարեկամական եղան, թագաւորին այցելութիւնը չէր կարելի այլ ևս յետաձգել։ Ռուսիոյ կայսր անձնական տրամադրութիւնը և շարժառիթները միշտ յարգուած են։ Երբ նախաձեռնարկ եղաւ Լահէի Խաղաղութեան Համաժողովին, ամէն ոք միացաւ իր ազնիւ շարժառիթներուն վրայ։

Էնդդիմադիր կուսակցութենէն նախկին Վարչապետ Մր. Պալֆուր յայտարարեց թէ բացարձակապէս համամիտ է արտաքին գործոց նախարարին տեսութիւնն։ Կը քննադատենք անգլո-ռուս պայմանագրութեան մանրամասնութիւնները, բայց միշտ փափաքողենք որ երկու մեծ բարեկամ Պետութիւններուն միջեւ բարձր յարաբերութիւններ մշակուին, որոնք հաղթաւոր մտադրութեամբ չփոխի մէջ են իրարու հետ, և չենք կրնար անտարբեր մնալ անոնց փոխադարձ յարաբերութիւններուն։

ՔՐՈՆԻԿ

ԽԱՐԲԵՐԴԻ Հողի գիւղին եկեղեցիին շինութեան բարձր հրավարտակը շնորհուած ըլլալով, Մայիս 11ին կիրակի օրը տեղւոյն Առաջնորդ Տ. Խոսրով վրդ. Պէհրիկեան նոյն գիւղը երթալով կայսերական արեւշատութեան համար հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններով յանձնելէ է հրավարտակը տեղւոյն ժողովրդեան և կատարեր է հիմնարկէքը։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ երէկ և առջի օր իր բնակարանը մնալով գրաւոր գործերով զբաղեցաւ։ Ն. Սրբազնութիւն այսօր կ'իյնէ Պատրիարքարան, նախագահելու համար Կրօն. Ժողովին։

ԲԱՂԱՐ. ԺՈՂՈՎԸ վաղը հրաւիրուած է նիստ գումարելու Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

ՊԱՂՏԱՏԻ Նորընտիր Առաջն. Տեղապահ Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէսմրիքճեան յառաջիկայ կիրակի իր վերջին պատարագը պիտի մատուցանէ Պէշիքթաշի եկեղեցիին մէջ և հրաժեշտի քարոզ պիտի խօսի։ Ն. Սրբազնութիւնն յառաջիկայ չորեքշաբթի կամ հինգշաբթի պիտի մեկնի իր պաշտօնատեղին։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ Ս. Եկեղեցիին մէջ յառաջիկայ կիրակի Թաղ. Խորհուրդին կարգադրութեամբ քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան մանաւոր պատարագ և հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարէ հանգուցեալ Տիկ. Տիրուհի Կիւլպէնկեանի հոգւոյն համար։

Ս. ԳՐԿՋԵԱՆ Աղջկանց Որբանոցի շրջանաւարտուհիները, որոնց անունները հրատարակած էինք անցեալ ուրբաթ օր, անփոյթ նորութիւն մը փոխձեղու սիրուն գաղափարը ունեցեր են, իրենց դաստիարակուհիներուն յարգանք մը ընծայելու համար։ Եօթը շրջանաւարտ օրիորդները իրենք իրենց ձեռքերով պատրաստելէ վերջ տօրմա և կամնապուր, ճաշի հրաւիրեր են իրենց ուսուցչուհիները Գազար-Զէյտնի ծովեզերեայ զբօսարանին մէջ։ Կերակուրներուն համադրութիւնը գնահատուեր է ճաշին մասնակցողներէն և յոյս կայ որ այդ օրիորդները իրենց ստացած ուսումնական և արուեստական կրթութեան կը միացնեն տիպար տանտիկինի մը ձիրքերը։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Ս. Սահակեան և Ն. Վարդուհեան վարժարաններուն երկսեռ աշակերտները վաղը իրենց ուսուցիչներուն առաջնորդութեամբ Ֆէօրիա պիտի երթան, բացօթեայ զբօսանք մը վայելելու համար։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ աթոռին կալմէն իր Պատրս փոխանորդը 2 օսմ. ոսկի նուիրեց Աղգ. Հիւանդանոցին, Համբարձման տօնին առթիւ։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ.— Սվազի ընտրեալ եպիսկոպոս Լեւոն Մ. Վ. Բէյնէճեան որ այս շաբաթ մայրաքաղաք հասաւ, կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան սրբազանին ներկայանալու համար, Մեծ-Կղզիի Ն. Սրբազնութեան մնաւանը երթալով տեսակցեցաւ։ Ցիչեալ Վ.ին եպիսկոպոսական օծումը հոգեզաւակներուն ուսէն վերջ պիտի կատարուի Սագրզ-Աղաճի աթոռանիստ եկեղեցիին մէջ։

** Մարաշի ընտրեալ եպիսկոպոսին հաստատութիւնը Բրոսականտայի կողմէ քանի մը պատճառներով յետաձգուած է։

** Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան ամէն 15 օր առաջ Հ. Շերիմեան վրդ.ը պատարագելէն դադրեցուցած ըլլալով, յիշեալ քահանան Հայոց Պատրիարքարանը դիմած է, մայրենի եկեղեցւոյ ծոցը դառնալու համար։

** Ազլանվէրթի գերդաստանին կողմէ նուիրուած 7000 ոսկին Բրէտի Լիսէնէի դպրոցաշէնքը ի պահ դրուած ըլլալով Հէօճէթը չէրիով 4 անձնաւորութիւններ միութիւնի կարգուեցան անոր գործածութեան։

Ա.ԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Տիկին Տիրուհի Ս. Կիւլպէնկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխանցուցակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են։ Նախագոյ ցուցակի գումարը 1607 ղրուշ։— Տէր և Տիկին Կարապետ Գ. Կիւլպէնկեան ի Լոնտոն 360, Արմենակ էֆ. Ա. Կիւլպէնկեան 108, Մկրտիչ էֆ. Իսաեան 216, Երուանդ էֆ. Յ. Իսաեան 108, Յարութիւն էֆ. Ասլանեան 108 ղրուշ։

** Հանգուցեալ Մելքայել էֆ. Քեռրովբէեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխանցուցակի 54 ղրշ. նուիրած են Տէր և Տիկին Ռուբէն Ճէրտանեան։

ՏԱՍՆԵՕԹԸ ՈՍԿԻՆ

Տէր Խմբագիր,

Պատուաւորեան Մանզումէիդ մէջ ուրախութեամբ կարդացինք թէ հոգեհանգստեան պաշտօն մը կատարուեր է այս կիրակի՝ Դալաթիոյ եկեղեցւոյն մէջ ի յիշատակ ողբացեալ երգահանին՝ Տիգրան Զուհաճեանի։

Այս առթիւ թերեւս աւելորդ չըլլայ յիշել թէ Զուհաճեանի մահարձան մը կանգնելու համար ակից առաջ իր անչակերտը, Սմենեան էֆ. ծախս հանեց Օլիմբիայի ուվէրթիւրը, զոր ինք յարգարած էր գաղնակի համար։ Այս գործին գլուխ կեցան հանգուցեալ Տիգրան էֆ Ճիվէլէկեան, Յարութիւն էֆ. Սմենեան և Սմբատ էֆ. Բէսէճեան։ Եւ սակայն, իրաւակիներ կը հաստատեն թէ այդ վաճառումէն գոյացած դրամը ամբողջովին իր նպատակին չէր յատկացուած, և թէ անկէ տասնեօթը ոսկիի գումարի մը հետքը կարելի չէ եղած գտնել, հաշիւներու խառնակութեան մը պատճառաւ։

Հետաքրքիր էինք գիտնալ թէ ո՞ր քան սոյդ է այս պարագան, և եթէ սոյդ է, ա՞ւ է այդ տասնեօթը ոսկիին սնոյացման բուն պատասխանատուն։ Գործին գլուխը կեցող անձերէն գտնէ երկուքը՝ Յարութիւն էֆ. Սմենեան և Սմբատ էֆ. Բէսէճեան ողջ են, փա՞ռք Աստուծոյ. չե՞ն կրնար արդեօք հրապարակային բացատրութիւն մը տալ այս մասին։ Իրենց համար խղճի պարտք մըն է ասիկա։

ԸՆԹԵՐՑՈՂ ՄԸ

Ա.Զգ.— Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ սեփական վագիէն և Սկիւտար Նոր Թաղ Միսիսէ փողոց գտնուող 22 թիւ գեստնը՝ 358½ կանգուն տարածութեամբ. նոյնպէս յիշեալ վագիէն Նոր Թաղ Մելքիսէդ փողոց գտնուող 15 թիւ գեստնին կէսը՝ 135 կանգուն տարածութեամբ, նոյն վագիին մակիլիմացած ըլլալով, ուռուրդի հանուած են։ Հետեւաբար սոյն երկու գեստնները, որոնք նոյն Թաղին ամէնէն գեղեցիկ դիրքը կը գրաւեն, գնոյ առնուլ փափաքողները կը հրաւիրուին թուականէս մինչեւ 21 օր ներկայանալ Ս. Խաչի Թաղ. Խորհրդարանը ամէն առաւօտ մինչեւ ժամը 4, և արձանագրել հոն իրենց յանձնառութիւնը։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Աստեղապիր Փ. Աստեղապետի
ԲԱՐՍԵՂ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ Ն. Ս. ՎԱԼԻՏԷԵԱՆ
Սկիւտար, 21 Մայիս

Պատուաւորեալ Խմբագրութիւն
«Մանզումէի Էքքեաբ» պատուական լրագրոյ

Վաղմ. Նշան էֆ. Գաղանեան իր լարի սովորութեան համաձայն այս տարի եւս հաճած ըլլալով երկու օսմ. ոսկի ուղարկել վասն կարօտեալց թաղիս, նոյն գումարը Ս. Հարութեան Ճրագալոյցի չորեքշաբթի երեկոյին ձեռնոցս բաշխելի թաղիս քան կարօտեալց, մաղթելով ի Տնտանէ բարեբեր նուիրատուին հոգւոյ հանգիստ իր բարեյիշատակ Ինքնեցեղոյ։

Աւարտեցաւ Ս Եղեռն եկեղեցւոյ Իլուպի
ԳՐԻԳՈՐ ՔՀ. ԹԷՎԷԼԵԱՆ

ԱՍԱՆԱՅԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀՈՒՆՁԸ

Ասանա ունի Ա.—Երկու երկսեռ մանկապարտէզ, Ա. Բ. ասիճան (աշակերտներու վճարումին համեմատ)։ Բ.—Մանչերու վարժարան Մուշեղեան չէնքին մէջ։ Գ.—Աղջկանց Աշխէնեան վարժարան, Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ կից։ Դ.—Աղջկանց ձեռագիրութեան արհեստանոց, աղջկանց վարժարանին կից։

Ասանայի Ազգ. երկսեռ վարժարանաց հոգաբարձութիւնն էին՝ Դաւիթ էֆ. Ուրֆալեան, Տիգրան էֆ. Աչբգեան, Տոքթ. Կարապետ էֆ. Փափազեան, Տոքթ. Բերոլբէ էֆ. Ճէզվէճեան, Մանուկ էֆ. Շահպազեան, Յարութիւն էֆ. Գէնէլեան և Միհրան էֆ. Գասարճեան։

Ասանայի Ազգ. երկսեռ ընդհանուր վարժարանաց Տնօրէնն է Յովհաննէս էֆ. Գունտուբաճեան, աղջկանց վարժարանին Ս. դասախարակուհին է Օր. Սիրանոյշ Տ. Աբրահամեան, արհեստանոցին վարիչն է Օր. Նուիմի Գափամաճեան և մանկապարեզպանուհին Օր. Զապէլ Նշանեան։

Ամավերջի մասնաւոր քննութիւնները 15 օրուան մէջ կատարուեցան Պատ. Հոգաբարձութեան կողմէ հրաւիրուած կարգ մը քննիչներու փոխադարձի ներկայութեան։ իսկ հանդէսը կատարուեցաւ անցեալ կիրակի օր, Մայիս 18ին, երկսեռ խուռն բազմութեան մը ներկայութեան։ Ս. Կաթողիկոսը անձնական տարութեան պատճառով չէր կրցած գալ, որով Ս. Առաջնորդին նախագահութեամբ կատարուեցաւ։ Ներկայ էին Ասանայի Հայոց մեծագոյն մասը, որոնցմէ զատ հաճած էին գալ Մէարիթի Միւսիրլին փոխանորդը, Մուհասէպէճի պէյը, Իսմաիլ վարժարանին Տնօրէն պէյը, նահանգիս Թարգման Աւետիս էֆ. Սիպէան և Մանչէսթրի վաճառականներէն Գրիգոր էֆ. Թոփալեան։ Հանդէսը սկսաւ Կայս. Մառշոլ, զոր Չուքթակի վրայ ածեց գեղեցիկ պատանի մը՝ Գօրնէյ Ա. Սիպէան, որ յետնայս ուսմնդրուեցաւ։ Իսկ կարգ մը ճառախօսութիւններէն վերջ հանդէսին փայլը կազմեց Թուրքերէն, հայերէն և Ֆրանսերէն մէկ քանի ճառախօսութիւններ, որոնցմէ ալ՝ կողմէ ներկայացուածին մէջ հիացուց ներկայինը Օր. Ռաքել Բէճատրեան։

Հանդէսէն վերջ վկայականներուն ու մրցանակներուն բաշխումը տեղի ունեցաւ։ Շրջանաւարտ պարոններուն խրատականը խօսեցաւ Տնօրէն Գունտուբաճեան էֆ. և օրիորդներունը՝ Օր. Տ. Աբրահամեան։ Եւ «Հոսկ բանք»ը Ս. Առաջնորդը։

Այս տարուան մասնչերու վարժարանին շրջանաւարտներն են՝ Պ. Պ. Յակոբ Գրլբճեան, Հայկ Գունտուբաճեան, Պողոս Մանսէրէճեան, Գէորգ Պաթմաճեան։ Իսկ աղջկանց Աշխէնեան վարժարանին շրջանաւարտուհիներն են՝ Օր. Ռաքել Բէճատրեան. Վանուհի Պէճէլեան, Վիքթորիա Խումարեան, Լուսածին Գարախաթունեան, Տիգրանուհի Պասմաճեան, Տիգրանուհի Աչճբեան, Եղիսաբեթ Պրոիկեան, Եսթեր Ապաճեան, Տիգրանուհի Շատարեւեան, Վիքթորիա Պոյաճեան, Առէլ Սարբեան, Մալվինա Սարբեան, Վերգինէ Գասապեան։ Իսկ ձեռագիրութեան արհեստանոցէն՝ Օր. Դրխոյ Ուրֆալեան, Խաթուն Նաճարեան, Եսթեր Գաղանեան, Եղիսաբեթ Գալբսեան, Տիգրանուհի Զաքմագճեան, Լուքֆիա Առաքելեան, որոնց ամէնքն ալ շնորհաւորելի են իրենց յաջողութիւններով։

Այս շրջանին մէջ վերոյիշեալ հոգաբարձու էֆէնտիներուն ջանքերը ծրագրաւորեալ գնահատելի են, որոնցմէ առաջինը իր անձնական գործերէն աւելի կրթական գործերն փարեցաւ և բժիշկները՝ Տոքթ. Փափազեան էֆ. աղջկանց վարժարանին և Տոքթ. Ճէզվէճեան էֆ. մանչերու վարժարանին Բարձ. կարգերուն ձրիաբար առողջապահութիւն դասախօսեցին գովելի յաջողութեամբ։ Վերջապէս շնորհաւորութեան ու շնորհակալութեան արժանի է այս տարուան կրթական մարմինը։

ՅԱԿՈԲԵՐ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՕՐ. ԳԵՐԱԳԻՆՅ ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ
ՏԻԱՐ ԼԵՒՈՆ ՍԻՄՈՆԵԱՆ
ԽՕՍԵՑԱԼՔ

Կէտիկ-Փաշա

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ԱՄՓՈՓՈՒՄԸ

Գումգաբուի Աղքատախնամը իր երիտասարդ համարատուութեան օրինական տեղեկագիրը տուած է Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ և խնդրած է փութացնել նորին ընտրութիւնը յօգուտ աղքատաց։ Իր պաշտօնավարութեան տեւողութիւնը եղած է 1906 Մայիս 1էն մինչ 1 Մայիս 1908։ Ստորագրած են սոյն տեղեկագիրը Խորհրդոյ անդամք՝ Տ. Եղիազար քհ. Տ. Բարթողիմէոսեան, Սիմոն Գազանճեան, Վահրամ Աստուրեան, Երուանդ Սարգսեան, Գրիգոր Բէմէնճեան, Խաչիկ Սանդեան, Արիս Մօսիկեան էֆէնտիք, որոնք ընտրուած են չրջկայ չորս Թաղերու Թաղ. Խորհուրդներէն։ Աղքատախնամը երբ գործի ձեւնարկեր է, նախորդէն պարտաս դրամ 790 դր. 15 փարա ստացեր է, իսկ քանի մը ամսուան դիզեալ պարտք գտեր է, զոր օրինակ դեղագործի, բժիշկի, մնունդի ևն., զայն հատուցանելու համար իր անդամակիցներէն փոխառութիւն ըրած է առանց տոկոսի, և սուղ միջոցի մը մէջ զայն հատուցած է։

Խորհուրդը ցաւ կը յայտնէ թէ հակառակ իր բաղձանաց՝ իր կամքէն անկախ պատճառներով բաժանորդագրութեան և գանձանակի հասոյթք նուազած են այս չրջանին մէջ։

Դատարկապորտ անձեր բան գործ ըրած էին սուտ հիւանդ ձեւանալ ապնանդ առնելու համար կորզելով քահանայի մը ձեռքէն վկայագիր մը։ այսպիսիները խիստ քննութեան ենթարկեց, մնունդի մասին խիստ եղաւ, քահանայից վկայութիւնը Թաղ. Խորհրդոյ քննութեան և վաւերացման ենթարկեց, և գոհութեամբ տեսնուեցաւ որ այսպիսիներուն ստուար թիւը պակսեցաւ, խնայողութիւն եղաւ դեղի և մնունդի, երբեք զրկանք չընելով արժանաւոր աղքատին. աւագ տներու մէջ անխորը մնունդ բաշխուեցաւ չորս Թաղերու ստուարաթիւ կարօտելոց։

Աղքատախնամը այս չրջանին մէջ դարմանած ու խնամած է երկտես 1312 հիւանդներ՝ բաց ի չրջկայ 4 Թաղերէ, էթմէյտան, Սիրբէճի, Բարմաղ գաբու, Զաթալ խան, Տաղտա փաչա Թաղերէն, բժիշկի երթեւեկի համար կառքի դրամ տալով իսկ։ Սոյն հիւանդաց մէջ հոգիս 4-5 մահ պատահած է։

Աղքատախնամին հիւանդները կը դարմանեն Տոքթ. Ինճէեան և Տոքթ. Սաթիեան էֆէնտիք 200ական զրուշ ամսականաս, Աղքատախնամը չատ գոհ մնացած է իրենց պաշտօնավարութենէն, և իր սեղանին վրայ բժշկական խնդիր չէ ունեցած. շնորհակալիք յայտնուած է իրենց։ Շնորհակալութիւն յայտնուած է նաև Բերայի մասնագէտ բժիշկներէն Տոքթ. Աճէմեան պէյի, Խմէրեան, Խնդիրեան և Եաղուպեան էֆէնտիներու, որոնք մարդասիրաբար դարմանած են ներկայացուած հիւանդները։

Ընդհ. ծախսուց մէջ են հիւանդաց համար գնուած գործիք, ակնոց, աւագ տներու մէջ բաշխուած հաց, հաւկիթ, լրինձ, ածխագին, պարենագին ոմանց, օտար հիւանդանոցի մէջ մասնագէտ բժիշկի կողմէ կատարուած օբէրասիոնի համար, հիւանդանոցի օրական, դիւանական ծախք, և ոմանց ալ հնչուն դրամ։

Աղքատախնամի դեղերը կը հայթայթեն Կէսպիկ Փաչա Պէրպէրեան և Եէնի Դարու Ս. Կարապետեան դեղարանները, դեղօրէից իսկական արժէքին վրայ քսան առ հարիւր չափ տանելով։

Ելից կշռոյն մէջ տեսնուած պահանջներէն հանգ. Սաչեանի և 903 և 4 տարւոց մէջ տրուած թատր. ներկայացման զանազան ապառիկներէ պահանջները անգանձելի ըլլալով, որոշուեցաւ համարատուութենէ եռք ջնջել զանոնք, իսկ Նախորդ գործակատար Նիկողոս Մանասեանի պարտքը գանձելու համար Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ գիտութեամբ, իր մարմարիոնը յանձնուեցաւ փաստաբանի մը կամ իրաւախոհութեան մը դալու և կամ դատ բանալու համար։

Իր քարտուղարին պաշտօնավարութենէն գոհ մնացած ըլլալով, հանուտ դումար մը յաւելում ըրած է անոր ամսականին։

Իրեղէն և դրամական նուիրատուութիւնները օրը օրին տեղական թերթերու մէջ հրատարակուած ըլլալով պէտք չէ տեսնուիր վերստին կրկնելու։

Աղքատախնամի կալուածը եղող Գմ. Գբ.ի սափրիչի խանութը վարձու տրուած է 120 զրուշի, երաշխաւորութեամբ պայմանագրեալ և ապահովագրուած է Իւնիօն ընկ.։

Աղքատախնամին 20 եգիպտ. արժեթուղթերը պահ տրուած են Մայր եկեղեցւոյ գանձարանը լուսարարապետ քահանային հսկողութեան ներքև տուփի մը մէջ կնքուած և կղպուած 2 բանալիներով, որոց մին կը մնայ Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդարանը, իսկ միւսը Խորհրդոյս դրամարկղին մէջ։

Աղքատախնամը իր պարտքերը հատուցանելէ ետք, իր յաջորդին կը ձգէ 4560½ դրշ. հնչուն դրամ։

ՀԱՅՈՒԵԿԵՂԻՌ ԳՈՒՄ-ԳԱԲՈՒԻ ԶՈՐՍ ՄԻԱՑԵԱԼ ԹԱՂԵՐՈՒ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ. 1903 ՄԱՅԻՍ 1է ՄԻՆՉԵՒ 1908 ՄԱՅԻՍ 1

ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՏՔ

Փոխառութեան	7128	
Գործակատարի	3720	
Հաւաքիչի	1181	75
Բարտուղարի	2660	
Կոմի	1830	25
Միսի	3913	
Բժիշկի	10570	
Ածուխի	3279	
Ընդհանուր ծախուց	4742	
Դեղօրէից	15179	25
Վիճակի (յաւելեալ հասոյթ)	3960	875
	58164	125

ՊԱՀԱՆՋԻ

Բաժանորդագրութենէ	5039	50
Գանձանակէ	5502	25
Կալ. վարձքէ	2۰55	
Փոխառութենէ	7۰28	
Դրամական շահէ	168	25
Պնակէ	6435	37
Արժեթղթոց տոկոսէ	1408	
Նուիրատուութենէ	17715	75
Թատր. ներկայացումէ	11912	
	58164	125

ԵԼԻՑ ԿՇԻՌ

ՊԱՐՏՔԻ

Կալուածի	17063	50
Եգպ. 20 հին արժեթղթոց	25253	
Կ. Սաչեանի	1094	50
Թատր. պարտապանաց	1449	
Նիկողոս Մանասեանի	2170	50
Մնաուկ (պատրաստ դրամ)	4560	25
	51590	75

ՊԱՀԱՆՋԻ

Վիճակէ	47629	875
Մատակարարութենէ յաւել. հասոյթ)	3960	875
	51590	750

ՎԻՃԱԿ

ՊԱՐՏՔԻ

Ելից կշռոյն (ներկայ վիճակ)	51590	75
	51590	75

ՊԱՀԱՆՋԻ

Ելից կշռէ (նախորդ տարուան վիճակը)	47629	875
	3960	875
	51590	75

ԽՈՋԱԿԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐ ԸՆԴՈՂՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍ ՀԱՇԻՒՆԵՐ ԽՈՋԱԿԻ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ՑԱԿՈԲ Ֆ. ՏՐԻԶԶԵԱՆ

(այժմ ԳԻՈՆԵՍԻՈՍ ՔԱՂԱՆԱՑ)

Հարկ չկայ այս կարեւոր գործին համար խօսիլ, խոզակի առուտուր ընողներուն ծանօթ է անոր անհամեմատ օգտակարութիւնը։

Թաց խոզակի և քիւլէի հաշիւները ամբողջովին պատրաստուած են երկու հատորի մէջ։

Ա. հատորն է Էսքիւրլիւ փոխարժէքը։
Բ. հատորն է Հօշիւրսիզ փոխարժէքը։
Ա. հատորն գինն է 10 զրշ. փոսթի ծախքով
Բ. հատորն գինն է 15 զրշ. փոսթի ծախքով

Երկու հատորները միասին գնողը պիտի վճարէ միայն 20 զրշ.։

Ո և է սկսող մը չըլլալու համար մեծ խնամք տարուած է. հեղինակը Պոլիս գտնուած է յատկապէս տպագրուած առեն։

ՓՈՐՁՈՒԱԾ, ՔՆՆՈՒԱԾ, ՃՇԴՈՒԱԾ Է

Դիմել՝ Պոլիս, Պազը Այի Ճատէսի Ցոմ. էֆ. Ասլնատորեանի, թիւ 56։ Իզմիր, սարրաֆ Մոսճեան Եղբարց։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀԲԱՊԱՐԱԿԸ (Մայիս 24 Շաբաթ)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին	ճերմակ	օխան	53 -
Երկրորդ	»	»	52 -
Խառն	»	»	50—
Զաւսարը	»	»	47 49
Կարծր առաջին	»	»	55 56
Կարծր միջին	»	»	54—
Կարծր խառն	»	»	52—

Այսօր = վակոն Անատոլուի ցորեն ժամանեց

ԱԼԻՒՐ ԴՐՇ.

Տեղական գերմա	Ա. պարկ	100—101
» »	Բ. »	99—

ՔՍԿ

Օխան 21—21½ փարա

ԳԱԲԻ

Գանուբ	քիլէն	16—17
Բումիլի և Մերսին	»	15—16

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ

Շրջականերու համար հոս չոգնող յանձնելի 40 -
Եղական սպառման համար 41—

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Առաջին կարգի Մէջիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Հայատոր Փաչայի նուաստանգիստի ու քաջարի Ընկերութեան Տնօրէն Մ. Քէբէպի։ Դ. Օսմանիէ Օսմ. Ծառայութեան մէջ գտնուող պէյ-էֆէնտիի սպանդէն և ոստիկան-զինուորներու հիւանդին պաշտօնեաներէն գնդապետ Մալֆէյդ ու Սիմոն և դեր-գնդապետ ալ Հաս պէյերու։ Դ. Մէջիտիէ՝ Օսմ. Պանքային Իզմիրի հիւանդին երկրորդ Տնօրէն Մ. Ավշանսի։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽԵԴԻՎ Ապպաս Հիլմի փաշա որ Պոլիս եկած էր, երէկ եւրոպական ճեսնթացով մեկնեցաւ Վիեննա, ամէն տարուան պէս, ջերմուկները երթալու համար։ Մեկնելէ առաջ Խեդիվը Կայս. Պալատ երթալով պատիւը ունեցաւ ճաշելու և յետոյ Վեհ. Կայսեր ներկայանալով հրաժեշտ խնդրեց։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Դեսպան Պ. Մարշալ արձակուրդով մեկնած ըլլալով, Պոլսոյ Դերման դեսպանութեան գործերը վարելու համար երէկ Պոլիս եկաւ Պուքրէշի դեսպան Մ. Ռիտերլէն Վէյմեր։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Այաբէյտին պէյ բարի գալուստ մաղթեց դեսպանին։

ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆ Մ. Զինովիէվ արձակուրդով Բեզերպուրգ մեկնեցաւ կիրակի օր։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Պարիզ Շանը Առիւծ և Արև պատուանշանին Ա. կարգը տուաւ Թէհրանի օսմ. դեսպանատան գործակատար Բէմզի պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշանին գործածութիւնը։

ՌՈՒՄԷՆ առեւտրական սենեակի անդամներուն և վաճառականներուն համար երէկ առտու ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ։ Պոլսոյ Ֆրանս. առեւտր. սենեակին նախագահ Մ. Ժիրօ բանախօսութիւն մը արտասանեց մաղթելով Ֆրանքֆուրտմէն մնուտական յարաբերութեանց զարգացումը։ Պուքրէշի առեւտր. սենեակի նախագահ Մ. Առան պատասխանեց։ Ճոխ չքառեղան մը յարդարուած էր ուր բաժակաճառեր արտասանուեցան։ Ռումէն հիւրերը երէկ կէս օրէն ետք այցելեցին Մաքսատունները, Կայս. Թանգարանը, և Համիտիէ առեւտրական վարժարանը և Արհեստից վարժարանը։

ԴՈՆԻԱՑԻ դաշտին ոռոգման աշխատութեանց Կայս. քօմիսէրի օգնական անուանուեցաւ Անատոլուի երկաթուղիին քօմիսէրի օգնական Բէշիտ էֆէնտի։

ԻՏԱԼԻՈՑ ազգ. ուսը կիրակի օր հանդիսաւորապէս կատարեց Պոլսոյ իտալական գաղութը։ Օսմ. և օտար պահականաւերը դրօշազարդուած էին։ Դեսպանատան մէջ պաշտօնական ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ։

ՌՈՒՍԻՈՑ Զարուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ առջի օր գոհաբանական աղօթքներ և շնորհաւորութիւններ կատարուեցան ռուս դեսպանատան մէջ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ քաղաքային ճիւղը, եղած հարցումի մը իրրև պատասխան, որոշեց թէ անչափահասներու սեպհական հողերը ամբողջութեամբ կամ մաս առ մաս վարձու տալով, պէտք է այդ կերպով յանձնձել և պէտք չէ ծախել։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ բոլոր գիւղերու մէջ նախնական երեկոս վարժարաններ հաստատուին, եղածները աւելի կանոնաւորուին և ուսման ու դիտութեան կարեւորութիւնը ժողովրդեան ըմբռնել տրուի անոնց համար հասկնալի լեզուով մը։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. նախորդ դեսպան հանգուցեալ Միւզիրիս փաշայի կինը Լոնտոնէն Մարսիլիա գացեր է՝ իր ամուսնոյն մարմնոյն հետ Պոլիս գալու համար։ Տիկին Միւզիրիս, Լոնտոնէն ճամբայ ելլելէ առաջ, ներկայացաւ Անգլիոյ թագուհիին, որ իր լուսանկարը և մեծարժէք գոհարեղէն մը նուիրած է անոր։

ՇԻՐՔԷԹԸ ԽԱՑՐԻԷԻ ՀԱՄԻՏԻԷԻ վարչութիւնը որ չոգենաւ կը բանեցնէ Սելանիկի եղերքը և Սելանիկի ու Իզմիրի միջեւ, նոր գիծ մը ալ հաստատեց։ Սկսաւ չոգենաւ բանեցնել նաեւ Տէրէ-Աղաճի ու Միտիլլիի միջեւ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ երկաթուղին 1907 տարուան զուտ հասոյթը անցած տարիէն փոխանցուած 1,396,118 ֆր.ով եղած է 6,008,190 ֆր.։ Այս տարի ալ, անցած տարուան նման, 30 ֆր. չաւաժին պիտի տրուի։

ՊԼՕՑԻԻԲ-ՏԷՐԷ նաւամատոյցին գլուխը Արթաքի էֆ. Կօսթանեանի կալմնոն այս տարի աւելի կատարելագործուած է։ Մաքրութիւն և սպասարկութիւն առաջնակարգ։ Պանդոկին սենեակները լաւ յարդարուած։ Կայ նաեւ վարպետ խոհարար մը։ Դիմողը գոհ պիտի ըլլայ անպատճառ։ Ուրբաթ և կիրակի օրերն ալ բնակ նաւադխուռմբ մը պիտի ելնի նաւադկ, քանոնի Նասիպ էֆ.ի վարչութեամբ։

ԾԱՆՕԹ ԲԺԻՇԿ Տօքթ. Ուզայլեան էֆ. Ֆէպլուսի Տան մէջ գտնուած մասնաւոր դարմանատան բժիշկը՝ չարաթ և կիրակի օրերը կը գտնուի Եպպա՝ Բազարէոլ Օթիլը. իսկ միւս օրերը իր դարմանատունը Սիրքէճի թրամուէյ ճամբէսի Ֆէպլուսի տան մէջ, հիւանդներ կ'ընդունի։

ՕՐՈՒԱՆՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՐՆԱՎՈՒՏՔԷՕՅԻ ՀՐԴԵՀԸ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՇԵՆՔԵՐ ԱՅՐԱՏ

ԱՂԷՏԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երէկ առաւ արդէն գրած էինք թէ կիրակի գիշեր ժամը 2ուկէսին հրդեհ ծագած է Առնաւուտքէոյ, Իսկէլէ Ճատէսի Ցունաց Թաքսիատի եկեղեցիին կեռեը փայտաշէն տունէ մը և այրած են 200ի մօտ շէնքեր։ Հրդեհը սկսած էր Շիրքէթի տոմսակավաճառ հանգուցեալ Լիմնիսայի ժառանգորդներուն սեփական տունէն, ուր վարձքով կը բնակին գերեակ Միլօ, խոհարար Արիսթոտելի և ուրիշ երկու տուներ։ Բոցերը անմիջապէս անցան յաբակից տունը, անկէց քովինը, և անա ամբողջ փողոցը բոցերու մէջ մնացած էր։ Տունները փայտաշէն էին և իրարու կից, ջուրը պակաս էր, ինչ որ թեւ տուաւ աղեռին տարածման, և բարեբաղդաբար հով չկար։ Բիչ ետք, հրդեհը քանի մը թեւի բաժնուած՝ անդադար կը լափէր, կը լափվոզէր իր ճամբուն վրայ հանդիպած ամէն շէնք և կարծես ամէն կողմ բոցերու ծով մը էր դարձած։ Անմոռանալի էր տեսարանը։ Պոլսոյ ամէն կողմերէն հասած էին զինուորական և թաղապետական ուայ ջրհանվիլներու խումբերը և կառավարական անձնաւորութիւններ եկած էին հսկելու ու հրահանգ տալու հրշէջման կարեւոր գործին։ Շփոթութիւնը մեծ էր։ Հրվիզեալ ընտանիքները հապճեպ ինքզինքնին ազատած՝ խուճապի մատնուած էին, ոմանք իրենց զաւակը ուրիշներ իրենց ամուսինը, քոյրը մայրը կը փնտռէին։ Կան կապասիներէն մաս մը միայն կարելի եղաւ ազատել և յարմար տեղեր զետեղուեցան։ Հրշէջման համար ա՛նչքան միջոցները անբաւական էին այսինքն ջուրը այնքան նուազ էր որ ջրհանվիլը զօրագունդերը ծուէն ջուր առին։ Բոցերը շարունակուեցան անընդհատ չորս ժամ, և ժամը 6ին ամէնները կարելի եղաւ մարել։ Բոցերը որոնք Տէրէ-Իչիի, Եէնի-մահալլէի, Սայամա-Ճատէսսիի և Բալաս փողոցի ուղղութեամբ չորս թեւերու բաժնուած էին, գադրեցան Բէօշկ-Ճատէսի դէզագործ Պրիմտիի տան քով, Մեծ-Այամա դէզագործ Ամֆանսի խանութին քով, Եէնի-մահալլէ՝ Բոսֆի Բէյիսի տան քով և միւսն ալ Հարեմիէ ճատէսի, Բաստոթուլոյի տան մօտ։ Բուլսոյին այրեցան Եէնի, Բիշիք Այամա, Հարեմիէ թաղերը ու Բալաս, Եաղխանէ, Զըքմազ փողոցները, Բէշկ ճատէսի, Պէշիք Այամա ճատէսի և Տէրէ Արգասը ճամբաներուն վրայի չէնքերը։ Այրածներն են 157 տուն, 11 խանութ և Ցունաց ազգ. վարժարանը։ Այսպէս բացը մնացին 1500 հոգիէ բաղկացած 300 ընտանիք, ամենամեծ մասով յոյն։ Հրվիզեալները իրենց փախցուցած կամ կարասին լեցուցին Պէշիք Այամա փողոցի Ցունաց աղջկանց վարժարանը որ յետոյ նոյնպէս այրեցաւ, հոն դիզուած գոյքերուն հետ միասին։ Հրդեհը աւելց սրբեց Ալեսանտա գիւղի այն մասը որ ասկէ 20 տարի առաջ տեղի ունեցած մեծ հրդեհէն ազատ մնացած էր. իսկ չայրեցան նաւամատոյցին մօտակայ այն տուները որոնք վերոյիշեալ հրդեհէն ետք վերաշինուած էին անգլիական դեսպանուհի տիկին Հուայթի նախաձեռնութեամբ կատարուած հանգանակութիւնով։ Հրվիզեալները աղքատ ու հասնեան մարդիկ են և այս աղէտը ծանր կռած է անոնց վրայ։ Նիւթական վնասը բաւական մեծ է որոնց մէջ ապահովագրութիւնները 2000 ոսկի վնաս ունին, քանի որ այրած չէնքերէն միայն 30ը ապահովագրուած էր։ Հրդեհին ծագման մասին քննութիւն բացուելով հաստատուեցաւ թէ արկածի պատճառը է։ Տնեցիները դուրս եկած էին պատուոյ, պատուհանները բաց ձգելով։ Այս պահուն, վերնայարկի ֆօնիզմային վարագոյրը կը բռնկի կամ թեղին լոյսէն, և անա կը տարածուին բոցերը։

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ հրամայել որ անմիջապէս պատսպարուին հրվիզեալները և ուտելիք բաժնուի անոնց։ Այսպէս, քաղաքապետ Բէշիտ փաշա երէկ այցելեց հրվիզեալներուն, որոնք պատսպարուած էին Ցունաց եկեղեցիին բակը, վարժարանին մէջ և ուրիշ տեղեր և ուտելիք բաժնել տուաւ։ Անոնց մէկ ցանկը այսօր կը մատուցուի Կայս. Պալատ։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, հրվիզեալներուն ուժամաբար բնակութեան համար Քիւչիւք Այամայի կողմը 40 տաղաւարներ կ'սկսին շինել այսօրուընէ։ Բարձր. Ֆէրիտէ և Սէկնիէ Սուլթանները օրական 200ական օխա հաց յատկացուցին հրվիզեալներուն, ինչպէս նաև Խեդիվին Բարձր. մայրն ալ օրական 1000 օխա հաց և այլն։ Ծովային նախարարն ալ ուտելիք բաժնել տուաւ։

Հրդեհին պատճառն ցաւալի արկածներ ալ պատահեցան։ Պատ մը փլչելով տակը մնացին և վիրաւորուեցան Պէշիքթաշի թաղապետական ջրհանվիլներէն Ակեսան և Բրմօ և Զէնկիլքէօյին այ երկու ջրհանվիլներ։ Իվանկիլիսթրայի և Թոթավլայի ջրհանվիլներու խումբերն ալ իրարու հետ կռիւի բռնուեցան և ոմանք վիրաւորուեցան։ Ցանցաւորները ձերբակալուեցան։

Թէև կ'ըսուէր թէ մարդկային զոհեր ալ կան հրդեհին մէջ, բայց պաշտօնապէս բան մը հաստատուած չէ։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀՆԵՐ ԳԱԼԱՏԱՅԻ ՄԷՋ.

Այսպէս կը գրեն թէ անգլիի հրդեհ մը ծագած է անցած ուրբաթ գիշեր և բոլոր Շուկան ու Հրէից թաղը հրոյ ճարակ դարձան։ Վնասը 100,000 ոսկի կը հաշուուի։ Ապահովագրութիւնը 10,000 ոսկիէ աւելի չեմա ունին։ Շրջակայքէն նոյն իսկ Իզմիրէն անմիջական օգնութիւններ հասան և կարելի եղաւ արգիլել ազէտին սահմանը։

*** Առջի օր Էմիրէ, Բարաղաճի մէջ հրդեհ ծագեցաւ և 6 շէնքեր այրեցան։ Վնասը 2000 ոսկիի մօտ է։

*** Բրէչդինայի Շօշիէ գիւղին մէջ անցած օր հրդեհէ մը 40 շէնք և 37,000 օխա արմտիք այրեցան։

*** Մաղնեսայի մէջ, Սերգօ պէյ Պարճօղլանի նոր կառուցանել տուած մեծ աղօրիքը այրեցաւ։

*** Ափրիկեան Տրիպոլիս, էքմէքբազարը մօտ, փայտաշէն թատրոնին մէջ անցեալ չարաթ գիշեր սինեմաթօկրաֆի ներկայացում տրուած պահուն, մեքենան բռնկեցաւ և կէս ժամուան միջոցին թատրոնը այրեցաւ։

ԽԵՂԴՈՒԱՆ.— Առջի օր Զէյնէլքէօյէն մակոյկ մը, ուր կը գտնուէին երկու իսլամ և երկու յոյն, Վանիքէօյ կ'երթար, երբ չոգենաւերու յարուցած ալիքէն մակոյկը չրջեցաւ և ուղեւորներէն Սթաթի խեղդուեցաւ. իսկ միւսները ազատուեցան։ Սթաթի մեքենավար էր Արիսթոմուլոյի տպարանին մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔԻԼ, 7 Ցունիս.— Անգլիոյ թագաւորն ու թագուհին Վիքտորիա հնց Ալպերդ զբօսանաւով այսօր կէս օրէ ետք հոս ժամանեցին։ Բրուսիոյ Հայրիհ ու Սիլիսմոնտ իշխանները ողջունեցին Անգլիոյ պաքսայական ամրոցը, երթալով զբօսանաւ, ուր մնացին երեք քառորդ ժամ։ Վիքտորիա հնց Ալպերդ յետոյ ճամբայ ելաւ դէպի Ռէվալ, ընկերակցութեամբ Գերման 9 թագուհիներու։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Զարն ու Զարուհին այս առտու նոսան Սգանճարs զբօսանաւը։ Մայր-Կայսրուհին, Միխայէլ մեծ-դուքսը, Օլգա դքսուհին և Օլէքսանդրայի իշխանը Ռէվալ կ'երթան, Բոյարճայա Զվիեզդա զբօսանաւով։ Ցունատանի թագուհին, վարչապետ Մ. Սգօլիպին և արտաքին գործոց նախարար Մ. Իզվոլսքի ևս Ռէվալ պիտի երթան։ Բէզերսպուրգի ֆրանս. դեսպան ծովակալ Դուշան հրաման տուաց Ռէվալ երթալ, և սպասել Լատուտա թագաւորը յանուն ֆրանսական կառավարութեան։

— Զրոյց կայ թէ Զարին եղբայրը Միխայէլ Մեծ դուքսը պիտի ամուսնանայ Բոնոթի Բագրիսխ իշխանուհիին հետ։

— Ռուս կառավարութեան կէս պաշտօնաթերթ Ռօսիա կ'ըսէ թէ Ռուսիա թէև չուզեր նոր զինակցութիւններ կնքել, բայց ուրախ է Անգլիոյ թագաւորին այցելութեան համար, որ պիտի ամրապնդէ համաշխարհի խաղաղութիւնը։

ՀՌՈՄ.— Մարքիզ Վիսքոնդի Վէնոսդա յայտարարեց թէ վստահ է որ համաձայնութիւն մը կարելի է Ֆրանսայի և Գերմանիայ միջև, չնորհիւ Անգլիոյ թագաւորին հեղինակութեան։

— Իտալիան թերթերը կը հերքեն այն լուրը թէ Վիքտոր Էմմանուէլ թագաւոր ներկայ պիտի ըլլայ Ալզասի մէջ կատարուելիք Գերման կայսերական ուղղափառներուն։

ՊԵՐԼԻՆ.— Կայս. ամրը Օգոստ.ին Ազդեհոլմ պիտի երթայ, փոխադարձելու Շուէդի արքայական ամրին այցելութիւնը։

— Վիլհելմ կայսր ներկայ չեղաւ այս պահուս Օբէրայի թատրոնին մէջ ռուս թատերախումբի մը կողմէ արտասահմանեան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Միջերիրանի Անգլիական նաւատորմիղը Ցունիսին վերջը պիտի այցելէ Ցունաստանի, Իտալիոյ և Աւստրիոյ նաւահանգիստները։ Բօրֆիտ և Վենտիրի մէջ մնծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին փայլուն ընդունելութիւն մը կատարելու համար անգլիական նաւատորմին։

ԲԱՐԻԶ.— Սայկոնէն կը հեռագրուի թէ չինացի կանոնաւոր զօրքեր մտեր են ֆրանսական հող և յարձակեր են ֆրանսական պահակախումբի մը վրայ։ Չինացիք սպաններ են ֆրանսացի 1 սպայ և 4 զինուոր։ Ազգաբ. միջոցներ ձեռք առնուեցան։

— Վարչապետ Մ. Բէյմանսօ այսօր ճառ մը արտասանեց Մէնի մէջ և իր վերհանեց քաղաքականական ընտրութեանց մէջ հանրապետականներուն տրած յաղթանակը։

— Պատերազմական նախարարութեան խորհրդարանը ծրագիր մը ներկայացուց Երեսփ. Ժողովին որ կ'առաջարկէ որոշել ժամանակէն առաջ զինուորական ծառայութեան կոչել այն երիտասարդները որ կրնան նոյն առեն զինուորագրուիլ և ի փոխարէն մէկ քանի առաւելութիւններ ցոյց տալ անոնց։

ԹԷՀՐԱՆ.— Նոր նախարարութիւնը կազմուեցաւ. նախագահն է Նաւսիրվան Սալթանա։ Արտաքին գործոց նախարար՝ Ագաքյան Ֆէհ։ Պատերազմական, ներքին և առեւտրական նախարարները փոխուած չեն։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բրուսիական Երեսփ. Ժողովոյ ընտրութիւններ կատարուեցան և առաջին անդամին իսկ վճռական արդիւնք ձեռք ընդունեցաւ։ Ընտրուեցան 149 պահպանողական, 58 ազատական-պահպանողական, 65 ազատական-ազգայնական, 22 ժողովրդական կուսակցութեան անդամ, 7 ազատական միութեան անդամ, 100 կաթոլիկ, 15 լեհ, 6 ընկերվարական, 5 հոգի չէզոք։ 25 հոգի համամասնական մնացին։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Սաստիկ ցուրտ կը տիրէ և սառ կապած է ամէն կողմ։ Ձիւնը ծածկած է քաղաքը, և ծովը վայ ձիւնի մրրիկ կը տիրէ։ Բերքերը մեծապէս վնասուեցան։

ՊՐԻՍԼԻ.— Եգիպտոսի երկրագործական և Ճարտարական ընկերութիւնը անցեալ տարի խառն շահ ըրաւ 5,250,000 ֆր.։ Զուտ շահն է 2ու կէս միլիոն ֆր., սակայն Վարչական խորհուրդը պիտի առաջարկէ 5% միայն, այսինքն 625,000 ֆր. շահաբաժին բաշխել, իսկ մնացեալ գումարն անցընել այլեւայլ հաշիւներու։

ՍՈՖԻԱ.— Երեսփոխանական նոր ընտրութիւնները ցարդ 170 ձայնի մեծամասնութիւն մը ապահովեցին Դաչիչեն։ Ընդդիմադիր կուսակցութեան պետերէն չատեր պարտուեցան։

ՎԻԵՆՆԱ.— Բուռն փոթորիկ մը ծագեցաւ և մեծ վնաս պատճառեց։

— Պայթում մը տեղի ունեցաւ Օթաքրինի մէկ գործարանին մէջ. 17 հոգի մնաց և 4 հոգի անյայտ են։ Կը յուսացուի որ կարելի ըլլայ զանոնք ազատել։ Պայթումէն ետք հրդեհ առաջ եկաւ և ամբողջ գործարանը այրեցաւ։

ՍԱՆ ՖՐԱՆՇԻՍԿՕ.— Պայթում մը տեղի ունեցաւ ամերիկեան թէնիսի զբաղարանին մէջ, 6 հոգի մնաց և 30 հոգի վիրաւորուեցան, որոնցմէ ոմանք ծանրապէս։

ՊԱԼԴԻՄՈՐ.— Երկտարաշարժ երկու թրամուէյներ իրարու բախելով ութն հոգի մնաց և 20 հոգի վիրաւորուեցան, մէկ քանին մահացու կերպով։

ԹՈՒԼՈՒԶ.— Բուռն փոթորիկի մը ատեն փլաւ զինուորական բանտին պատին մէկ մասը, մէկ հոգի մնաց և մէկ հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցաւ. մէկ քանի հոգի կը գտնուին փլատակներուն ներքև։

ԲԱՅԵ ՍԻՆԷՄԱԹՕԿՐԱՖԸ ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

Բայէ եղբարց սինէմաթօկրաֆը որ որ այնքան մեծ ընդունելութիւն մը գտաւ Բերայի մէջ, սկսած է ներկայացումներ տալ Գատըգիւղ, Բուշ Տիչիի թատրոնին մէջ։ Երեքշաբթի օրերը ցորեկը ժամը 7ին կիներուն համար, իսկ հետեւեալ չորեքշաբթի գիշեր ժամը 2ին ալ այրերուն յատուկ։

Անմոռան է և հրապուրիչ սենսասիոնը որոնք ամէն ամէն չաբթու կը փոխուին։

Կ'արժէ տեսնել այս գեղեցիկ ներկայացումները։

Ծանօթ խանէնտէ Իպրահիմ և Խաթմ էֆ.ներու վարչութեամբ արեւելեան նուագախումբ մը ալ պիտի նուագէ։

ԲԻԲԼԻՈ ՏԷԳՈՒԹՍԷԼ

Աւրցունք Խմող Կինը

ՄԱՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

Զ

ՅԱՌԱՋԱԲԵՄԻ ՕԹԵԱԿԻՆ ՄԷՋ

Սանդարէմի մարքիզը իր կնոջ գեղեցկութեան առջեւ ապշած մնաց, չկրցաւ զսպել իր կրքոտ հիացումը, մարքիզուհիին ձեռքը համբուրած ատեն շրթունքները կը դողդողային և իր սիրտն այտերը չառաջնեցան։

Լիտիա կատարելապէս հանդարտ էր, հանգստաւէտութիւն մը լեցուցած էր իր ամբողջ էութիւնը, ոճիրէն առաջ զգացած կիրքերը բարկութիւնը, անձպութիւնները անհետացած էին այլևս։ Այլևս լինցած էր, իր մրցակցուհին պայթիւն ունենալէ դադրած էր, ապարդէզը իրենն կը մնար։ Եւ սիրագործը բնաւ վախնալու բան մը չունէր։

Ոչ ոք տեսած էր զինքը, ո և է անխոհեմութիւն չէր գործած, արդէն ո՞վ պիտի համարձակէր իրը մարդասպան ամբաստանել Սանդարէմի Մարքիզուհին, ո՞վ պիտի կրնար ենթադրել, նոյն իսկ եթէ իրենց մրցակցութիւնը հրապարակուէր, թէ Մարքիզուհին անձամբ վրէժ լուծելու ուժը և քաջութիւնը ունեցած էր։

Ամբողջ ճաշի տեւողութեան միջոցին, բնաւ չչուարեցաւ, զուարթ և պչրոտ իր ամուսինին հետ որուն լուրջ դէմքը իր զգացած երջանկութենէն պայծառացած էր։

— Զէք կարծեր սիրելի բարեկամս, բնաւ Լիտիա իր ամուսնոյն, երբ սեղանապետը ապսպր վերցուց, որ աւելի աղէկ կըլլայ եթէ հանդարտօրէն հոս անցընենք մեր երեկոյթը փոխանակ այդ թատրոնը երթալու, կը վախնամ որ ձեր ճամբորդութենէն յոգնած կըլլաք։

— Սիրելի Լիտիա չատ պիտի ցաւիմ եթէ արգելք ըլլամ այդ հաճոյքին որուն կ'սպասէք դուք ալ, ամբողջ Բարիզի ժողովուրդին հետ։ Արդէն ես բնաւ յոգնած չեմ, իմ անկողին-վայոնիս մէջ հիանալի կերպով քնացայ։ Կը խոստովանիմ որ դոն պիտի ըլլամ քաղաքակիրթ աշխարհը մանկուս առաջին դիւերն իսկ ձեզի ընկերանալով այդ առաջին ներկայացման որ կը թողուցնայ եղանակին ամէնէն փայլուն ըլլալ։

—Շատ լաւ, քանի որ այնչափ սրտովին կը փափաղիք, կարելի չէ դէմ մնրժել։

Մէկ քանի վայրկեան ետք, Սանդարէմի Մարքիզին կառքը թէադրը սը լ'Ավընիրի լուսաւոր դրան առջև հնչաց։ Մարքիզուհին իր ամուսնոյն թեւը մտած կառքէն իջաւ և իրենց յառաջարեմի օթեակը դացին։

Երբ օթեակին առջեւը երևցաւ, ամբողջ սրահին ակնարկները իր վրայ դարձուց, խօսակցութիւնները դադրեցան։ Մէկքանի վայրկեան, և հիացման չչնկոց մը իր արտափայլող գեղեցկութիւնը բարեւեց։ Հպարտութեան գոհունակ ժպիտ մը ունեցաւ և հանդարտօրէն տեղը նստաւ վարժուած՝ այդ տեսակ պատիւներու։

Ցանկարծ սիրտի սեղմում մը ունեցաւ, և իր սև աչքերուն մէջէն բոց մը փայլեցաւ։ Նուագածուներուն ետին երկրորդ կարգին մէջ Ռօժէ որ Մէրանը նշմարեց որ Պլէզի տը Սէնօզանի հետ կը խօսէր։ Պլէզի Մարքիզուհին յարգալից բարեւ մը տուած էր, Ռօժէ ոչ միայն զայն չէր բարեւած այլ իր թատերադիտակը սրահին ուրիշ մէկ կողմը դարձուցած էր զայն բարեւել չսպիպուելու համար։

Բայց ի՞նչ կարժէր Մարքիզուհիին համար այդ արհամարհանքը։ Վերջին տանջանքներն էին որոնց պիտի հանդուրժէր։ Իրէ՛ սատնէն այս մարդուն հպարտութիւնը պիտի խորտակուէր զգալիք ցաւին ասակութենէն։ Պիտի լար իր աչքերուն մէջ գտնուած բոլոր արցունքները, և յետոյ յուսահատ՝ ինքնին պիտի դիմէր այն ձեռքին որ իրեն կրսպասէր զինքը վեր վերցնելու, մխիթարելու համար։

Լիտիա կատարելապէս հանդարտ՝ իր ամուսնին հետ կը խօսակցէր, բայց իրենց խօսակցութիւնը արդիւնաւորապէս ամուսնին աղմուկէն։ Կամաց կամաց հանդիսականները անհամբեր դարձած էին, գաւազանները և օտքերը կը դոփէին և եթէ սրահը կատարելապէս ազնուական դասակարգ մը լեցուցած չըլլար անպատճառ անկարգութիւն մը պիտի ծագէր։

— Ինչ նայէ, ժօզէֆ, հարցուց անօրէնը, Օրիորդ Տինա Լոյզի լուր տուի՞ք։

— Դրան զարկի, պարոն բայց չը պատասխանեց, ես ալ բաւականացայ պօռալով թէ պատրաստ ըլլայ։

— Ինչպէ՞ս կըլլայ որ չպատասխանէր, յարեց Ռօժէ, սենեկապանուհին հոս չէ՞։

— Հոս եմ, պարոն Կոմս, պատասխանեց դեռատի սենեկապանուհին, բայց Օրիորդը իր սենեակին մէջ առանձնացած է, պարապ տեղը դրան զարկի, չբացաւ։

— Բայց զայն չպիտի՞ հագուեցնէք։

— Օրիորդին հագուստը պատրաստ էր և միշտ առաջին ներկայացումներու իրիկունը կը նախընտրէ միս մնակ հագուիլ...

(Շարունակելի)

ԳԱՌԼՄԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ, ԲԵՐԱ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՋԵՂՋՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ

Ամէն ճիւղերու մէջ գեղուող ածան վանառիներուն հետեւեալները առաջ բերեցէք միայն

ՊԼՈՒԶՆԵՐ Բանէ պաթիսթէ, ասեղնագործուած	20
ՊԼՈՒԶՆԵՐ Ճոքոնական ձեւով	27
ՊԼՈՒԶՆԵՐ Թանեակէ խիստ ածան	50
ՔՈՍԹԻՄ-ԹԱՅԵԷՕՐ Գծաւոր կոաւէ	130
ՔԱՇ-ՐՈՒՍԻԷՐ Նոր գոյներով	70
ԺԻԼԲԵՐ Կոաւէ	20
ԺԻԼԲԵՐ Բիլէէ	18
ԺԻԼԲՕՆՆԵՐ Լաւ թաֆթայէ, կրկին քղանցքներով, ամէն գոյնէ ընելիօմի ապրանք	95
ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ Զանազան գոյներով շատ վայելուչ	14
ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ Ֆանթէզի գեղեցիկ կոթով	20
ՍԵՂՄԻԲԱՆՆԵՐ Նոր ձեւով և շատ գեղեցիկ	22
ԳՕՏԻՆԵՐ Աւանդական մետաքսէ	12

ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ ԱՒՐԷՆ ՏԵՍԱԿ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ

ԳՈՒԲՕՆՆԵՐ

Ի ԵՆՑ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԷՔԻՆ ԿԷՍ ԳԻՆՈՎ

6—5

ԷԼԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Սուրբէի Հիւմայուն լէվազիմի իչիւն իմալ իթիարիլէՃէք 304 ատէտ սարը սախթեան ադչէ քէսէսինին պէհէրի 20 վէ իւզերլերի սէրի դապը 65 ատէտ թախթա սանուսդին քէպալիք պէհէրի 33 վէ իւզերլերի եէնիլ չուգա գապը 11 ատէտ սանուսդին պէհէրի 70 զ. տա թալիպլերի էօհտէլէրինէ օլտուղունտան վէ չէհրը հալին 29ընճը քէնճէկնին կիւնինէ գատար հէր գալ բարա թէնպիլ իսթիրսէ դատուլ օլունսաք հատաբ լայրգլարընը պուլտուղը թագալիրսէ իհալէի եվվէլկիյէրինին իհրաբը մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղունտան, նօգսանըլարյա իթա իթմէք իսթէյէնլերին 100ատ 10 նիսպէթինտէ թէէմին ագչէլերինի վէ եախսա միւթէպէր վէ մուատտաղ քէֆալէթինամէլէրինի համիլին էյեամը թամիլիյէտէն մատտա հէր կիւն սաաթ 10ա գատար Մէհլիսը իտարէի Եվգաֆա միւրաճաաթ էղլէմէլերի.

24 մայրս 324 3—1

Իմարաթը Ամիրէ իչիւն միւպայասարնա լիւզում կէօրիւնէն 13000 չէքիտէն 14000 չէքիյէ գատար իտարէսին մա նագվլիյէ պէհէր չէքիսի 19 զ. 30ատ թալիպի էօհտէսինտէ իսէ տէ ֆիյաթը մէղքիւրէ հատտը լայրգընը պուլամամասընա պինան միւնագասա միւտէթի թէմամա իսիրմիշ վէ չէհրը հալին 29ընճը բէնճէկնպին կիւնիւ սաաթ 10ա գատար հէրգաչ բարա թէնդիլ իսիլիրսէ դատուլ օլունսաղ հատտ լայրգընը պուլտուղը թագտիրտէ իհալէի եվվէլկիյէսինին իհրաբը մուգարրէր պունունմուշ օլտուղունտան, նօգսանըլյա իթա իթմէք իսթէյէնլերին 100ատ 10 նիսպէթինտէ թէէմին ագչէլերինի վէ եախսա միւթէպէր վէ մուատտաղ քէֆալէթինամէլէրինի համիլին էյեամը թամիլիյէտէն մատտա հէր կիւն սաաթ 10ա գատար Մէհլիսը իտարէի Եվգաֆա միւրաճաաթ էղլէմէլերի.

24 մայրս 324 3—1

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՖՐԱՆԿԱԽՏԷ

Ե Ի

ԶԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵՆԷ

ԶԵՐՄ ՄՆԱԼ ՓԱՓԱՔՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԱՓՐՈԴԻՏԵԱՆ ախտերու դէմ մինչև ցարդ թէպէտ չատ մը դարմաններ չուայլուեցան, սակայն այս աւերիչ ախտերուն կատարեալ բուժումը թէ՛իր հոգեկան և թէ նիւթական տառապանքներուն և վրդովմներուն տեսակէտով, դեռ մեծ մտահոգութիւն պատճառած է մարդկային ընկերութեան։ Այս անգամ ծանօթ բժիշկ Տօքթ. Գ. էֆ. Ատիլեան երկար և յոգնաչան աշխատութիւններէ ետք յայտնած է գտնել այս սոսկալի և քանդիչ հիւանդութեանց դէմ նախագգուշական դարման մը, որ իր տեսակին մէջ միակ, անվրէպ և կատարեալ բարեխաւորեալ է։ Դիմեցէ՛ք Տօքթ. Գ. էֆ. Ատիլեանի, Գումգապու թիւ 17։

Առաջին այցելութիւնը ԶՐԻ Է

ՏՕՔԹՕՐ ԳԱՌԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ

ԱԽՏԵՐՈՒ ԱՆՄԻՋԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Ծննդական և արբոթիսեան գործարաններու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկ Տօքթ. Գաւրը Յակոբեան գիտական վերջին նորութեանց շնորհիւ առանց ցաւ պատճառելու ենթակոյին հիմնապէս կը բժշկէ ֆրանկախտը, հին և նոր ջերմախտութիւնը, առնական անկարողութիւնը և սերմնահոսութիւնը, ինչպէս նաև երկու սեռի վերաբերեալ արբոթիսեան և ծննդական հիւանդութեանց ամէն տեսակները և կանանց արգանդային հիւանդութիւնները։

Ամէն or, կէս օրէն վերջ, բացի կիրակի օրէն, կը գտնուի Պահճէ-Գաբու, ճանապարհ Հաճի Պէհրի անկիւնը, թիւ 18, Մէհրամէք. ճեան-Պիանճի դեղարանը։

Ուրբաթ օրերը ձրի

ԳԼԽԱԿԱՎԱՃԱՌ ՄԷՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Բերա, Մեծ Փողոց, Կավանի փողոցին անկիւնը, Սմբատեան աբարքրմանին առաջին յարկը

Սոյն գլխարկի վաճառատունը որ մեծ համբաւ կը վայելէ Նրբաճաշակ և նոր ոճաձեւութեան սիրահար Տիկիններուն և Օրիորդներուն շրջանակին մէջ, այս անգամ Եւրոպայէն դեռ նոր բերել տուած է զարնան և ամրան եղանակի յատուկ գլխարկներ և գլխարկի վերաբերեալ զարդեր մեծ քանակութեամբ և վերջին նորաձեւութեանց համաձայն։

Կը յանձնարարուի Տիկիններուն և Օրիորդներուն իրենց գլխարկները գնել ՄԷՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ, որոնք խիստ չափաւոր գիներով կը ծախուին։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԻԼ ՓԱՓԱՔՈՂՆԵՐՈՒՆ

Այժմ Պոլսոյ մէջ շատ առաջացած է լուսանկարչութեան արուեստը սակայն ճշմարիտ արուեստագէտներ հազուագիւտ են։ Լուսանկարչութիւնը դժուարագոյն արուեստն է, ուր առաջնակարգ ճաշակը աւելի կարեւոր է քան երկար փորձառութիւնը։ Ահա ամէն այս կարգի կատարելութիւնները իր մէջ կ'ամփոփէ ՖԷՊՐԻՍ լուսանկարչատունը որ արդարեւ իր ճաշակին ու ճարտարութեան համար գերազանց տեղ մը կը գրաւէ։ Այս լուսանկարչատունը ճիշդ մը բացած է նաև Պոլսոյ կողմը, Սիրքէճի, թրամուէյի կայարանին մօտ զոր կը յանձնարարենք ճաշակի տէր անձերու։ 40—7

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

Ե Ի

ՄԿԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր ամբողջեալ ածան գիներով։ Կը չամուսի նաև հոն հարսի կռանտ, քողք, քողքի մատուկ, զարդարուած կողով, ծաղիկ՝ կեռատոր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հաբսիքի տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Զամիշեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը ուր ո՛չ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։ 50 1

ՍԻՍԱԼ ՏԵՂ ՁԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՋԱՄԻՋԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամանբօ խանի տակ, թիւ 86

ԱՄԷՆ ԴԻՍԱԿԱՐԳԻ ԱՌՋԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է

ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԵՒ ԻՄԵՆԱՈՒՏ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԼՈՆԺԻՆ

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԵՒ ՕՔՍԻՏԷ — ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Կ'ուզէ՞ք ճիշդ, անփոփոխ կերպով հիշդ ժամը ունենալ։ Կ'ուզէ՞ք միանգամ ընդ միշտ ազատիլ աւելի կամ նուազ վիճելի յատկութիւններ ունեցող ժամացոյցներու ուռած տաղտուկներէն և յուսախաբութիւններէն։ Բացարձակապէս պէտք է որ կրէք ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը, որ կէս դարէ ի վեր տարածուած է աշխարհի բոլոր հրապարակներուն վրայ, ուր անհուն հռչակ մը շահած է՝ շնորհիւ իր լուրջ և անթերի յօրինուածքին։ Ժամացուցակային գիտութեան կատարած ամենավերջին յառաջդիմութեանց բարձրութեան վրայ գտնուող նոյն ժամացոյցը ճշդութեան հրաշալիք մըն է պարզապէս։ Իր դերազանցուածքով, իր հիանալի տեւականութեամբ, և իր ուրիշ ապացուցուած յատկութիւններով կը մթագնէ նոյն կարգի բոլոր արտադրութիւնները, որոնց մէջ հետեւաբար գերակայութիւնն անվիճելի կերպով իրեն սեպհականեալ կը մնայ, ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու արժանացած ընդհանուր գնահատման ամէնէն պերճախօս ապացոյցները կ'ընձեռեն գիտական մարմիններ, ճանապարհորդներ և ապայոյներ, բեւեռային արշաւորներ, երկաթուղեայ ընկերութիւններ, եւն., եւն., որոնք ամենուրեք և պլամբժօրէն ընդունած են ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու գործածութիւնը։ Վերջապէս կարեւոր է յաւելուլ թէ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու բարձր հմտաբերը նուիրագործող վարձատրութիւնք բազմաթիւ են, որոնցմէ կը բաւէ յիշել մի քանին։

ԱՆՎԷՐՍ. — Պատուոյ մեծ վկայագիր՝ 1885

ԲԱՐԻՋ. Մեծ մրցանակ 1889

ԺԸՆԵՎ.— Արտաքոյ մրցման Անամ ժիւռիի՝ 1896

ՊՐԻՍԷԼ.— Մեծ մրցանակ 1897

ԹՈՒՆ.— Արտաքոյ մրցման. Անդամ ժիւռիի՝ 1899

ԲԱՐԻՋ.— Մեծ մրցանակ 1900

ՄԻԼԱՆ.— Մեծ մրցանակ 1906

եւն. եւն. եւն.

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՔ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՆԱՍԻՊ Ք. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Կ. Պոլիս, Մահմազաբբար փողոց թիւ 44-46 Մեծ-Շուկայ

Կը գտնուի բոլոր ժամացոյցի վաճառատուններուն մէջ

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ամենագեղեցիկ և ամենաճոխ մթերք մը ոսկի չղթաներու և գոհարեղինոց, ինչպէս մատանիներ, քաջուեր, օղեր, ապարանջաններ եւն. եւն.։ Ցանձնարարութիւնք եւս կ'ընդունուին։

ՆԷՍԹԼԷԻ ԱՆՈՒՆԸ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ ԾԱՆՕԹ Է

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ԱԼԻՒՐԸ

ԱՄԲՈՂՋ ՄԱՆՉԻՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է

ՆԷՍԹԼԷԻ ՀԱՄԲԱՒԻՐԸ

ՆԷՍԹԼԷԻ ՇՕԿՈԼԱՅՈՎ

ԱՆԳԱՄ ՄԸՆ ԱԼ ԱՐԴԱՐԱՑԱԻ ՈՐ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԲՈՂՋ ԿՈՂՄԸ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ Է ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՄԵԾ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԳՏԱԾ Է

FARINE ET CHOCOTAT **NESTLE**

ՓՈՒՋԵԼ ԿՊԱԹՔԷ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ

ԴԵՐՋԱԿ

Մ. ՍՒ Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Կ. Պոլիս, Մեծ Շուկայ, ժամագործներուն մէջ, Զուլֆանի խանի տակ, թիւ 6—8

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանելու թէ, ինչպէս որ ցարդ գոհացած է իր բազմաթիւ յաճախորդները, իր դուտ անգլիական ու ճաշակաւոր ապրանքներով, այս միջոցիս եւս տրամադիր է հաճեցուցանելու ամէնէն նրբաճաշակներն իսկ ամառնային զգեստեղինաց, թարտրմի, գօստիւմի, բանթալոնի և ֆանթէզի ժիլէցներու համար իր նոր հասած տեսակներու ճոխ մթերքովը։

Կարուձեւի մասին մասաւոր խնամք վաճառատունս սկզբունքն ըլլալով, մասնաւոր ձեռնհասութեամբ կը պատրաստուին նաև հարսնիքներու, կամ հանդիսաւոր օրերու համար պաշտօնական հագուստներ, դայէօր գօստիւմներ մինչև չափաւոր գիներով։

Կը յայտարարենք նաև որ մեր ազնիւ յաճախորդաց դիւրութիւն մը եւս ընծայելու համար որոշած ենք բացառաբար մինչեւ Յունիս մասնաւոր զեղչով վաճառել մեր կերպասեղէնները, միանգամայն ապահովելով որ իրենց գիներուն և տեսակին բաղդատմամբ կարելի չէ երբեք նմանը գտնել ուրիշ տեղ։

Կարեւոր.— Իբր նուէր՝ ամառնային ամբողջ գօստիւմցու մը կը խոստանանք ամէն անոնց՝ որ կարողանան վաճառատունս մէջ ո՛չ-անգլիական կերպասմը գտնել։ 22—30

ԱՒԻԹԷՆ ՕԳՏԻՒՆՑԷՔ

Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան մասնավճարով տոմսերէն քիչ մը մեր քովը գտնուելով, հասարակութեան ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, նոյն տոմսակներուն վրայ «միայն Յունիսին ֆաչուկիք Գրդ թիրաժին համար ծախուած է» խօսքը կնքուելով կը ծախուի հետեւեալ պայմաններով, միայն Յունիսի թիւրաժին համար։

ՖէՃիրք 20 ղրուշէն.

9½	զ.-ի տրժէք	ունեցող	1/8 տոմսը	5 զ.
19	» »	»	1/4 »	10 »
38	» »	»	1/2 »	20 »

Հարս։ անպատ. փափաքողները պէտք իրենց բաղդը փորձեն փոքր գումարով մը և օգտուին այս առիթէն։

Այս տոմսակները կը ծախուին.

Քաթրքը Օղլու Զարէզ. 35 թիւ. սենեակը, նոյն վիճակահանութեան քօղէքթէօրՏէվէտս Վանթուրա էֆէնդիով, Պալըք-Բազար, Նէվշէհիր խան, 152 թիւ. սենեակը՝ Վանթուրա վաճառատունը, Թրամուէյի ճամբան, Համիտէ Ճատտէսի 38 թիւ. խանութը՝ Թիմոլէոն Վասիլիատիս, Սատրգիէ խանին դուռը սեղանատոր Եանի Միրզոիտիս, Գալաթա կողմը, կամուրջին գլուխը Ապտիւլվէհապ պէյի խանութը, Զալաթիա, Ֆաֆիոր խան 91 թիւ. սենեակը Քաբաք Պ. Եէրուշօլիմի էֆէնտի, Զալաթիա, Քարաքէօյ, պօրատին գէմ 23 թիւ Ատարեան էֆէնտիի պանքան, Իզմիր, Կիրիտ խան, Նէսիմ Տէվիտատ էֆէնտիի վաճառատունը և Հիւթիւմէթ Ճ. ասլէսի գրավաճառ Ատանա Սապրի էֆ. ի խանութը։

Այս սեղմը կը ծախսուին նաև տարեկան առանց մասնավճարի և մասնավճարով տոմսակներ, մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

Յունիսին ֆաչուկիք 3500 թիւերուն պարգևներն են.—

Հաս	Ոսկին	100 դրուշէն	Գումար
1		300,000	300,000
1		100,000	100,000
3		40,000	120,000
5		20,000	100,000
15		10,000	150,000
50		4,000	200,000
270		400	110,000
3155		200	630,000
3500			1,710,000

Օ ԲՐՕԿՊԷ ԱՐԴՈՒԿՍԱՆ

Գումպարաճի փողոց, Ռուսական դեսպանատան դիմաց. առաջնակարգ լուացարան, մեքենական լուացում և արդուկում.

Շապիկներ	40	բարա
Օձիքներ	10	»
Թեւնոց (զոյգը)	10	»

Շուտափոյթ և խնամուած աշխատութիւն։ 19—50

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕ ԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ.— Քամանտօ խան։

Պոլսոյ Գործակալութիւն.— Գաթրքը օղլու բաստժին դիմաց Աչէր էֆ. Քիւթիւպհանէ փողոց։

Պոլսոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաև գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։

ԹՈՔԱԽՏԻ ԴԱՐՄԱՆԸ

Ա. և Բ. ատիճաններուն մէջ և Գ. ատիճանին սկիզբը և իր զանազան ձեւերուն մէջ։

Նոր գեղ (օրգանօթերապիք) հին դրութեան և առողջապահութեան համաձայն

ՏՕՔԹ. ՄԷՐԻԱՊ ԿՈՂՄԷ

Բարեղի բժշկական կաճառէն

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱՆԿԱՒԱՐՔՈՒ

Բերա, Թէյլէկրաֆ փողոց թիւ 4 (Բարաք-Գաբուի մօտ), ամէն օր ժամը թրքական 5էն 8։

Կայաբա, Մեծ պողոտայ, թիւ 174, Եէնի Տիւնեա դէպքարան, երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ ժամը 4—5։

Պօլիս. Պաղչէ Գապու, Իքքի Քաբուլու դեղարան, երեքշաբթի, հինգշաբթի, շաբաթ ժամը 2—5։

Ձրի ամէն շաբաթ or

ՅՈՒՆՁՆԱՐԱՐԵԼԻ ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՄԸ

Յայտնի է թէ փաստաբանութեան մէջ ամէնէն առաջ գինտուածը օրէնգիտութիւնը, ոգեմտութիւնը ու ճշդապահութիւնն է։ Առաջին կարգի փաստաբան Յովհաննէս էֆ. Մոսիէեան որ 40 տարիէ ի վեր փաստաբանական ասպարէզին մէջ ծանօթ է այս ձիրքերով, հիմա ընկերացած է փաստաբան Սննիկ էֆ. Պասմաճեանի և յաճախորդներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար իր գրասենեակը Շերիֆի Փաշա խանէն փոխադրած է Պահչէ-Գաբու, Շապէի խան, ուր երկու ընկերներ, ըստ առաջնոյն կ'սահանձնեն թէ՝ մայրաքաղաքս և թէ գաւառներէ իրենց յանձնուելիք ամէն կարգի գործեր, զորս կը վարեն և օրէնքի տրամադրութեանց հան ետ կը հետապնդեն Շերիֆի և Նիզամիէի ամէն գատարաններուն առջեւ։ Ամէն կարգի գործերու համար խոշոր կուտան, և թէ՛ օսմաներէն և թէ օտար լեզուով դատական և առեւտրական թղթեր կը խմբագրեն. ասկէ զատ առուծախի գործողութիւններ կը կատարեն և Պետական ամէն պաշտօնատուներու յատուկ գործառնութիւններ կը ատանձնեն։